

Nepalaužtoji estų literatūra

Estijos nepriklausomybės 51 metų paskelbimo sukaktį vasario 24 d. minint

ANDRIUS BALTINIS

Trijų Baltijos tautų nepriklausomybė buvo atkurta labai panašiose sąlygose ir kovos dėl laisvės vyko ilgus amžius, pareiklaudamos iš kiekvienos tautos daug ryžto, ištvermės, jėgų ir tikėjimo. Estai kaip tik atgavo savo nepriklausomybę, vedami nepalaužiamo tikėjimo. Tikėjimo į save, į savo tautą, į savo valstybę ir į savo ateitį. Estų laisvės troškimas ir tikėjimas į pergalę ir laisvės atstatymą vaizdžiai atsispindi ir jų grožinėje literatūroje.

Norint suprasti estų literatūros ypatingą veidą, reikia atsakyti į klausimą, kada estų literatūra ir apskritai kultūra pasidarė savarankiška ir pastovi. Pastoviai kultūrai sukurti, neužtenka liaudies kūrybos ir vieno kito gero rašytojo. Turi būti išbujojusi tautinė samonė ir savo troškimų suvokimas, turi būti įžvelgta tautos dvasinė ir medžiaginė padėtis, nes tik ant skaudžios tikrovės pagrindų gali būti kuriama kultūra.

Estų tautinės kultūros pagrindus sudaro 19 šim. antroje pusėje Friedricho R. Kreutzvaldo sukurtasis tautinis epas — „Kalevo sūnus“ (1851-1861). Visi estų kritikai pripažįsta, kad Kreutzvaldas savo epu yra pakėlęs estų kultūrinę samonę aukščiau, negu kuris kitas ankstesnis estų rašytojas. Kreutzvaldas savo tautinio epo fragmentais ir Lidia Koidula savo patriotiniais eilėraščiais susiejo tautinį idealizmą su realiojo tautos gyvenimo tragizmu. Ši tragikali laikotarpis išreiškia kitas to meto estų rašytojas Juhan Liiv: „Varinis dangus viršum manęs, žemė buvo skambanti, surūdijusi geležis, ir aš vaikščiojau aplinkui, kaip gyvas, judantis kapas“.

Sunku būtų nustatyti, kas yra grynai lietuviška ar grynai estiška. Kiekvienos tautos giliausioji esmė atsispindi jos literatūroje, kokio nors garsaus romano būdinguose personazuose, kokio nors poeto vaizdų ypatingame sudėrime, kokio nors dailininko spalvų žėrėjime, arba kokio nors kompozitoriaus tautos troškimus giliai išreiškiančioje simfonijoje.

Estų tautos siekimus ir tautos būdą išreiškia šie jų menininkai: poetė Maria Under, romanų rašytojas Anton Hansen Tammsaare, kompozitorius Edu-

ard Tubin ir dailininkas Eduard Wiiralt. Visiems šiems menininkams yra būdinga, anot estų kritikų, didžioji forma. Poetės Under dvylikoje tomų eilėraščių cikliška architektoniškoje vienybėje aprašyti visi žmogaus gyvenimo tarpsniai ir pergyvenimai. Tammsaare penki romanai vaizduoja estų kaimo ir miesto gyvenimo skerspūvį penkiasdešimt metų laikotarpyje. Tubino septynios simfonijos išreiškia giliausius tautos sielos virpėjimus ir Wiiralto paveiksai savo spalvų ir juoda balta derinimu sudaro begalinį tolumų išpūdį.

Tammsaare romanai išversti į latvių kalbą ir jų turinys apima miesto ir kaimo gyvenimą su jų revoliucijomis, taika ir karais. Jų didžiąją formą sudaro ne jų puslapių skaičius, bet vaizduojamųjų įvykių ir asmenų sielos gelmės su visuotiniai žmogiškai simboliška prasme. Romanas baigiasi žodžiais: „Ir pabaigoje susilieja tikrovė su pasaka, kasdieniškas gyvenimas su poezija“. Šie žodžiai gerai nusako estų kūrybos pagrindinę kryptį bei nuotaiką.

Estų mene ir literatūroje dažnai vaizduojama realistiškai jų tautos tragiškoji praeitis ir dabartis. Bet estai nepasitenkina vien realistišku vaizdavimu, o šiuos realistiškuosius vaizdus su visais jų tarsi prieštaravimais pakelia į simbolišką plotmę. Wiiralto graviūroje „Pragaras“ matoma tūkstančiai tikrovės detalių, kurios išauga viena iš kitos ir tęsiasi iki begalybės. Under eilėraščiuose tikrovė ekspresionistiška, bet poetė nepameta tikrovės pajautimo.

Oi, šviesa man kaip kraujas priešais banguoja, Kaip žuvėdra jaučiu aš jau sūriąją jūrą. Kaip angelas leidžias žemyn žvelnusis vėjelis.

Cia tik probėgmais apibūdinta estų literatūra ir menas, jų pagrindinės kryptys tęsiasi toliau ir išvilioje. Tai vyksta todėl, kad iš Estijos yra pasitraukę žymiausi estų rašytojai, kurie daro didelę įtaką ir jauniems rašytojams. Iš dalies ir todėl, kad estų literatūra ir menas išreiškia giliausią jų tautos charakterį: šiaurietiška santūraus žmogaus uždaramą, už kurio slypi intensyvus mastymas, galintis išsiveržti staiga didelėmis minčių ir jausmų srovėmis.

Iš vidurinėsios kartos poetų išsivijoj patys žymiausias yra Bernard Kangro. Jo eilėraščiuose atvaizduota gili gamtos, ypač žemės meilė ir labai gilus įžvelgimas į estų senąją tikėjimą ir jo reikšmės būdus. Šia prasme jis labai panašus į mūsų K. Bradūną. Tarp jo eilėraščių rinkinių tokiu būdu mums artimi: „Apdegęs medis“ ir „Sėkmadienis“. Jis taip pat yra estų literatūros žurnalas „Tallimuld“ redaktorius. Sėsnės kartos poetas ir kritikas yra Gustav Suits, estų moderniosios poezijos puoselėtojas, kuris savo kūryboje skatina estus su-

(Nukelta į 2 psl.)

Talino, Estijos sostinės, vaizdas. Tai grynai vakarietiška skandinaviško miesto panorama, kurios harmoniją gadina tik primestinė, rusų kariuomenės garnizonui kadaise pastatyta rytietiškoji cerkvė.

Išpūdžiai iš Dailės instituto meno parodos

Praeitą šeštadienį, vasario 15 d. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, buvo atidaryta Lietuvių dailės instituto jubiliejinė paroda auksinei Lietuvos nepriklausomybės atgavimo sukakčiai paminėti. Joje dalyvauja 19 dailininkų, atstovaujančių įvairius stilius ir technikas.

Kaip kataloge parašyta, Justinas Vienožinskis yra parodos garbės dalyvis, kurio vienintelis išstatytas paveikslas „Dukters portretas“ realistiškai atvaizduoja mergaitę su lėlyte ir meškiuku rudnisiuku. Toliau, sekant katalogo alfabetinį sąrašą, eina Juozas Akstinas, parodoje dalyvaujantis su trimis paveikslais, stipriausiai pasireikšias su raudonų ir juodų spalvų liūdina „Joninių naktimi“.

Paulius Augius, vienas iš mūsų įdomių grafikų, savo spalvotais medžio raizginiais ir „Zemaičių vestuvių“ primityviomis linijomis mums parodo vestuvių pilną gyvumą, linksmumą, šokio judesius.

Juozas Bakis yra visos parodos vienintelis skulptorius, pristatęs mums savo modernios technikos metalo skulptūros darbus. Nors šie dailininko metaliniai moder-

SAULĖ JAUTOKAITĖ

nūs meno kūriniai yra išraiškūs, tačiau jie kažkaip nėra malonūs akiai, jie yra daugiau šalti, gal labiausiai atitinka šių laikų šaltą techniką.

Alfonsas Dargis yra paveikslinis skulptorius. Jo aliejiniai paveiksai visi pavadinti kompozicijomis yra monumentalūs trijų dimensijų meno kūriniai. Šie skulptūriniai piešiniai, primena kone indėnų meną, stipriai veikia žiūrovo vaizduotę.

Jurgis Daugvila turi išstatę tris stiklo ir plastikos kūrinius — jie visi grakštūs, linksmų spalvų, abstraktūs ornamentai.

Vytautas Ignas medžio raizginiais mums parodo savo tipiškus igniškus, labai liūdus žmonių veidus. Nors šie veidai visada vienodai liūdini, bet labai savotiškai įdomūs.

Bronė Jameikienė užima didžiausią parodos kampą, savo stambaus skaldytos stiklo ir kilimo meno kūrinių. Kaip visada, jos stiklo vitražai yra šilti, nuosirdūs, šaunūs, gerai nuteikiantys žiūrovą.

Vytauto Kasiulio du meno kūriniai „Repos“ ir „Gatvės muzikantai“ pilni grakštumo, žaismo ir lengvumo.

Povilas Kaupas šioje parodoje parodo savo naują meniškąjį veidą, pasikeitusį, lyginant su ankščiau matytais realistiškais peizažais. Čia mes jį matome abstraktesnį ir gyvesnį.

Petro Kiaulėno matome tris kūrinius: linksmą peizažą, portretą ir nature morte.

Algirdas Kurauskas stiprus savo grafika, ypač ryškus „Apokaliptinis sapnas“. Dailininkas labai įdomus save penkiais nedideliais kolažo paveikslais. Čia jis mums parodo, ką meniška ranka gali sukurti iš paprasto spalvoto popieriaus.

Viktoro Petravičiaus spalvotus lino raizginius reikia ilgai pastudijuoti, norint juos pilnai įvertinti ir įžiūrėti jų gilia prasme. O juose tiek daug skausmingosios gyvenimo istorijos.

Vaclovo Rato švelnių spalvų litografijos, lengvo stiliaus, atrodo, kad ir pievų paukštis toks lengvas tartum pūkas.

Adolfo Vaičiūčio spalvota litografija įdomiai įkūnyta ant rau-

Kertinė Parastė

VERTINGOSIOS DOVANOS

Vasario šešioliktosios proga Chicagoje, Jaunimo centre, Čiurlionio galerijoje atidaryta Lietuvių dailės instituto paroda, kurioje išstatyta beveik aštuoniasdešimt kūrinių. Parodoje dalyvauja devyniolika įvairaus amžiaus ir įvairaus žanro menininkų. Plačiau čia jų nevertindami, tenorime tik pasidžiaugti tikrai prasmingu mūsų tautinės šventės paminėjimu, kūrybos akcentavimu.

Daug kartų esame rašę, jog mūsų paskirtis laisvajame pasaulyje yra šaukti, be atvangos liudyti, kad tėvynė yra nelaisvėje. Tai mūsų aukščiausioji misija, antraip, mes būtume tik eiliniai imigrantai, nusikendę besikeičiančioje ir galyje susiliejančioje visų kitų masėje. Šiandieninėje kovoje už krašto laisvę mūsų svarbiausias ginklas yra kūryba.

Tai vienintelė ir patikimiausia mažųjų tautų kovos priemonė, nes kūrybinės apraiškos nėra kovai angažuotos tiesiogine prasme, todėl jos amžinos. Kultūrinis palikimas tėvynės bus lygiai reikšmingas ir toliau, kaip jis reikšmingas ir dabar. Mūsų kūrėjų kūryba yra ne tik mūsų tautos turtas, bet tautos kūrybingumo ir tuo pačiu teisės į laisvę liudytojas.

Be abejo, mes kasmet minime šimtais parengimų Vasario 16-tąją, mes pasakome daug gražių žodžių ir nenorim čia teigti, kad tie žodžiai nereikalingi. Tačiau ir mažesni darbai yra svarbesni už didelius žodžius. Ši dailininkų paroda yra tikroji dovana, ilgalaikis kraitis mūsų tautai. Savu laiku kun. dr. Jonas Gutauskas pasakė: „Sugrius Kūno Kultūros rūmai, Laisvės alėjos asfaltas sudužės, amžių vėjai gal ir Nemuną išdžiovins, tik nemirs lietuvių vardas, nei mūsų šalies garbė, jei lietuviškojo Fidiiaus kalbas mūsų laikų granite įkūnys amžinosios kūrybos ugnį, jei koncertų salės mūsų muzikos garsais alėdės“. Pratešdami tai, galime pastebėti, kad nėra tiesa, jog šiame raketų amžiuje menas atgyveno savo dienas. Ne ma-

šinos varo pasaulį, bet kūrybinė mintis, o ir pagaliau fronte žmogus miršta ne už automobilį, bet už vienokią ar kitokią idėją. Iš antros pusės, meną šiandien kaip niekada stengiasi pajungti visos diktatūros, ir tai rodo jo reikšmę. Mūsų kūrėjai, būdami laisvi, atsistoja lygion plotmėn su kitais, kur mes tik kūryba galime atsiliekyti prieš piktus antpuolius ir neatlaidžius metų dūžius. Kelias tos parodos dalyvių yra mirę, bet jų darbai ir šiandien tebeliudija lietuvių tautos kūrybinį genijų.

Ši paroda mūsų tautos šventės proga yra pati gražiausia puokštė prie Lietuvos laisvės paminklo, nes reikia tikėtis, kad didžioji dalis kūrybinių gėlių išsilaikys prieš atšiaurios laiko ir sąlygų vėjus. Gyvie- siems dalyviams linkėtina kūrybinės ugnies, kuri sudegintų nevilį, kuri įgalintų kurti, kuri kitus uždegtų aukščiausiais žemėje misijai, bet kokiame kūrybiniam darbe, žmogaus ir mūsų tėvynės labui.

Dažnai savo šventes minime tik žodžiais, tik išviršine forma, ir todėl parodos surengimas yra prasmingas, nepaisant, kad toje parodoje gal ir nėra išskirtinai patriotinių temų. Geras kūrybos, nepaisant tematikos, jau kalba už savo kraštą, nes nebūtinai patriotinės knygos ir patriotinių temų muzikos ar dailės kūriniai susilaukia pasaulio atžymėjimo, išskeldami autorį ir jo kraštą. Tenka sutikti su dail. A. Vaičiūčio teigimu, kad viena Pasternako knyga „Dr. Živago“ daugiau pasitarnavo antisovietinėje propagandoje, negu daugybė rusų bėglių, dingusių įvairiuose kraštuose. Kultūrinis momentas mūsų nepriklausomybės šventių minėjimuose turėtų būti pagrindinis akcentas, nes juo ne tik išsimuša iš šablono, bet ir suteikiama išskirtinė reikšmė menui, kuris yra vienas tikriausių kovotojų už mūsų tautos laisvę ir neįnykstamumą laiko ir istorijos horizontuose.

L. Galinis

Adolfas Valeška

(Iš Lietuvių dailės instituto parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje)

Mano paukščiai

dono popieriaus, naudojant tik juodus dažus.

Adolfas Valeška gyvas savo spalvų gausumu. Pat gyviausias „Prielaupkoj“, kur matome tokius simpatiškus, tupiančius paukščius.

Telesforo Valiaus meniškąjį ranka mums nupiešė tvirtas, estetiškas, spalvotas litografijas.

Liudo Vilimo du labai skirtingų temų ir spalvų paveiksai, tiesiog nesinori tikėti, kad jie yra to paties autoriaus.

Viktoro Vizgirdos meno kūrinių niūrus, stambių aliejaus linijų, lietuviškų temų, bet kartu labai išraiškūs, ypač „Dailininkas“, kuriame pilna meniškio pesimizmo.

Cia trumpai peržvelgus kiekvieną parodos dalyvį, galima padaryti bendrą išvadą, kad šie dailininkai yra autentiški meno kūrėjai, kurie, atrodo, tikrai tuo menu ir gyvena. Kiekvienas dailininkas, jam charakteringu stiliumi ir priemonėmis aliejeumi, grafika, skulptūra, mozaika, kolažu save ryškiai išsiskiria. Išstatyti parodos meno kūriniai yra pilni venimo srove, bet nešokiruoją dailininkų darbą daugumoje nauji, nematyti ir einantys su gyvenimo srove, bet nešokieruoją ultra-modernizmu, kuriame, anot humoristo Vitalio Žukausko, jei nebūtų rėmų, nebūtų nė pavelsko. Šie Lietuvių dailės instituto dailininkai yra produktyvūs ir vertingi savo kūryboje, inėję daug naujovės ir pažangos į Lietuvos ir aplamai lietuvių meną.

Išeinant, dar kartą apžvelgus parodą, matyti parodos kruopštus ir skoningas sutvarkymas, kiekvieno dailininko kūrinių išskaidytą vietoje, kas duoda žiūrovui iškart pamatyti to ar kito dailininko visą šioje parodoje išstatytą kūrybą. Aplamai, šia meno paroda galime pagirti tėvo Bruno Markačio, S. J. Žo-

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Vertingosios dovanos.
- Nepalaužtoji estų literatūra.
- Išpūdžiai iš Lietuvių dailės instituto parodos.
- Prie enciklopedinės kritikos.
- Estų drama okupuotojo tėvynėje.
- Iš estų poezijos.
- Valpurgijų naktys.
- Labai pagrįsti nuogastavimai.
- Ar pažįstat Robertą Schumanną?
- Kad ateitų su šventadienio nuotaka.
- Santiago de Compostela.
- Laiškiniai redaktorius.
- Moterų gyvenimas.

Prie enciklopedinės kritikos

J. JAKŠTAS

Gal joks leidinys nebuvo mūsų šiuolaikiškas, kaip Lietuvos Enciklopedijos XV tomas. Be abejo, jo ilga ruošta, užtrukusi lygiai 10 metų, buvo kalbų ir visokių spėliojimų priežastis. Susidomėjimą žadino ir jo laukiamas turinys — didžiausias žinių apie Lietuvą telkinys. Tačiau veikalui pagaliau pasirodžius, nešokta jo spaudoje minėti, kaip, rodos, reikėjo laukti. Pateiktas lyg koks tylos samokslas. Tyla ne vieno galėjo būti palaikyta ženklu, padariusiu visuomenei neigiamą įspūdį. Tad iš mandagumo susilaikyti nuo svarstymo. O galėjo būti ir kita priežastis. Nebuvo kas atsi-
dėjęs perskaityti tuos 800 ir dar su kaupu puslapių ir visa perkostų per kritikos koštvą. Tik a. a. St. Kolupaila būtų nesibaides visą tomą išskęstenti ir prie jo dėstomų dalykų savas pastabas pridurti.

1

Sveikintina, kad prof. A. Kučas pralaužė tą tylą ir pasiūvė tomą kritiškai apžvelgti straipsnų „Lietuvių enciklopedijos XV tomas“ (Draugas, II d. 1968, XII. 28). I profesorius gan žybiai kritiškai atsiliepė pats redaktorius V. Maciūnas ilgą atsakymu: „Pastabos apie lietuvių enciklopedijos penkiolikąjį tomą“ (Draugas, II d. 1969, I. 1). Redaktorius atsakydamas suminėjo visus sunkumus, su kuriais susidūrta, rengiant tomą, ir atsakė į daromus recenzento priekaištus. Bet jis aplenkė pačią esminę kritikos dalį, kurią skiria gera kritikos pusė ir liečia užsienio lietuvių. Mat, jis palieka tai pačiam straipsnio autoriui atsakyti. Mielai tą pareiškia pasimui. Prieš tai stabtelėsiu kiek prie recenzento istorinės dalies kritikos, kuri redaktoriaus atsakyme tik prabėgoms paliešta.

Nuo šios dalies kritikos Profesorius eina „in medias res“, tariant, liečiamas pats tomė dėstomų dalykų turinys. Mat, p. recenzentas apsiriboja „vien istorija“.

Ta esminė recenzijos dalį pradeda nuo apimtųjų, t. y. atsideda suskaito kiekvieno skyrelio puslapius. Tai daroma ne šiaip sau dėl įdomumo, o — straipsnių vertinimui. Atrodo, mūsų istorijos daktarui istorinių straipsnių vertė glūdi jų puslapiuose: daugiau puslapių — geresnis darbas. Reikia pasakyti, kad šis, jei taip galima išsireikšti, puslapiomanija, būdinga ne vienam paviršutiniškai ir moksliškai žiūrinčiam jo darbuotojui, ypač — pradedančiam. Šia proga prisimena man vienas disertantas, kuris pokalbyje su kitu disertantu staiga ekstazės pa griebtas paško į viršų ir net tris žingsnius pabėgėję (mat, pokalbis įvyko pasivaikščiojimo metu), kai patyrė, jog jo disertacija būsianti tris kartus didesnė nei kolegų. Ne. Mokslo darbo vertė glūdi ne puslapių skaičiuje, bet jo turinyje, savaimingume, idėjų originalume. Kuo trumpiau autorius gali ką atbaigti nusakyti, tuo geriau. Visur moksle galioja ta auksinė taisyklė: „non multa, sed multum“. Mano ne užmiršamas prof. L. Karsavinas karta įsidėmėtina tiesa pasakė: ploną knygą sunkiau parašyti nei storą. Mokslo darbai ne kiekviškai, bet kokybiškai vertinami. Mūsų šiame tome trumpai rašiusieji istorikai reikėtų tik pargirti, dėl jų sugebėjimo siauruose rėmuose išdėstyti jiems skirtus laikotarpius. Juk istorinė dalis ir šiaip pripildė visą tomą ketvirtą.

Aišku, kiekvienas jų vaizdavo patį istorinį vyksmą ir tai bendras vyksmas, tenka aplenkėti paskirų asmenų, valdovų veiklą. Apie juos kalbant, būtų reikėję plestis atskiruose įvykiuose ir nukrypti nuo užsibrėžto bendro vyksmo. Antra vertus, šiame,

tome ir nebuvo reikalo kalbėti apie mūsų nors ir gabius valdovus, nes kiekvienas jų plačiai aptartas jiems tekusiame tomuose. O dėl recenzento pastabos, kad „istoriją kuria asmenys, o ne aplinkybės“, galima pateikti kitą pastabą: istoriją kuria pats gyvenimas, tas nematomas malūnas, kuris vis mala ir mala ir žmoniją būti į priekį stumia. Istorinių asmenų nuopelnai ir užtai jiems priklauso pagarba, kad jie sugeba rikiuoti tą gyvenimą pagal jo reikalavimus.

Suskaityęs gražiai straipsnių eilutes, vienus autorių pagyręs, kitus papeikęs, vieną gnybtelėjęs dėl supainiojimo, kitą paglostęs dėl išpainiojimo, recenzentas taip ir baigia istorinių straipsnių vertinimą bendrinėmis frazėmis.

Tiesa, prieš baigdamas dar suformuluoja kelias Lietuvos istorijos temas, kurios enciklopedijoje

je turėjusios būti įterptos. Ju tarpe nurodytas Lietuvos statusas ir valakų reforma. Nejaun Daktaras nepastebėjo, kad abu šie dalykai dėstomi atitinkamuose tomuose ir todėl jų kartojimas atkrito? Istorinių atžvilgiu nepateisinama ir Lietuvos d. kunigaikštijos pavadinimas imperija, lyg tai būtų buvęs jos titulas. Kai kurių valstybių imperijos titulas turėjo oficialią prasmę, tam tikru keliu įgyta. Jei Lietuvos d. kunigaikštija kartais vadinta kai kieno imperija, tai pavadinimas turėjo ne oficialinę, tikrą, o grynai figūratyvinę prasmę.

2

Pagaliau prieiname prie paties recenzento branduolio — užsienio lietuvių. Visai suprantama, kodėl šiam vos 15 puslapių skyreliui skiriama apie pusę vi-

šios kritikos recenzijos. Mat, autorius šiame gabalėlyje pasijunta savo elemente. Jis yra pirmaujančias Amerikos lietuvių praeities žinovas, autorius kelių šios srities monografių, tyres ir skaitęs čionykščiu lietuvių senus leidinius bei laikraščius ir šiaip visokius šaltinius. Jis LE X tome plačiai aprašė JAV buitį. Žodžiu sakant, jis pirmos eilės autoritetas kalbamoje srityje. Prisi-
pažįstu, kad jo darbus seku, skaitau ir iš jų mokausi. Amerikos lietuvių istorijos. Štai ir paskutinių laikų tuojau suskatau įsiskirti jo tik ką laikraščioje paskelebtos Shenandoah lietuvių parapijos istorijos. Jos, deja, net ir Chicagoje neradau. Laukiu progos ją turėti ir, žinoma, panaudoti ją sau mūsų šio krasto tautiečių žiniui pagausinti. Tad suprantama, kad gerbiama Profesorius mano (ir dr. I. Puzino drauge) straipsnio kritika turi būti rimtai priimta. Aš jam tikrai esu dėkingas už nurodytas kelias faktines klaidas.

Prieš aiškinantis dėl kai kurių recenzento priekaištų, tenka išskleisti ano enciklopedinio straipsnio uždavinys. Nebuvo tikslas vaizduoti lietuvių buitis įvairiuose kraštuose. Tai daryta per visus enciklopedijos tomus ir nebuvo reikalo šia vėl kartoti. Šio skyrelio paskirtis — pavaizduoti kiek galima trumpiau mūsų emigracijos vyksmą į užjūrinčius kraštus. Apie įsikūrimą kalbėta tiek, kiek reikėjo pažymėti, kaip pirmieji ateiviai apsigyveno kokioje valstybėje, mieste ar vietovėje. Vadinas, įsikūrimas tiek palieštas, kiek jis buvo emigracijos finalas. Straipsnio tikslą — emigraciją rodo ir jo suskirstymas į tris bangas.

Pažymėto tikslo, žinoma, laikytasi ir rašant apie pirmą emigracijos bangą į Ameriką, dėl kurios autoriams tenka iš recenzento daugiausia pylos. Kaip jo teisingai pastebima, pradžioje kalbama plačiai, o paskui „tik keliomis eilutėmis apie atskiras kolonijas“. O tai daroma todėl, kad norėta bendrais bruožais pasakoti apie emigracijos eigą. Kadangi emigrantai pasklido įvairiuose miestuose, tai reikėjo ir juos keliais žodžiais prisiminti, tariant, apibūdinti. Dr. Kučas tie apibūdinimai nepatinka. Jų kiek vienas esąs „dažniausiai klaidingas ar tendencingas“. Kai jau taip en bloc viskas pasmerkiama, tai negali žmogus gintis, nes nėra ant ko užsikabinti. Norėtusi tik paklausti, kaip jis skiria klaidingą apibūdinimą nuo tendencingo. Maning, apibūdinimas gali būti teisingas ar klaidingas. O jo kvalifikavimas tendencingu jau implikuoja autoriaus nesąžiningumą, tarant, samoningą tiesios išskraipymą kokiais nors tikslais. Idomu būtų patirti, kur mūsų tos nuodėmės slypi.

Beje, nurodomos ir kai kurios klaidos. Dėl kai kurių jaučių pareigą pasiaiškinti, kitas prisiminti. Pirmiausiai priekaištaujama, kad ne per daug paisyta terminų ir čia pat nurodomi keli atvejai. Profesionalo pavadinimu supliausiu inteligentus su smulkiais verslininkais. Šis Amerikos lietuvių kasdieninėje kalboje vartojamas žodis tariasi reikškus tuos mūsų tautiečius, kurie ne rankų darbu pelnosi sau pragyvenimą. Tą prasmę tam žodžiui duodamas, kiek supratam, ir kun. A. Milukas pavadino vieną savo veikalą: Pirmieji Amerikos lietuvių profesionalai ir kronika. Juk jame kalbama apie visokius laisvųjų profesijų žmones. O gal mano ir klysta?

Nežinau, kaip recenzentas galėtų skirti socialistus nuo socialdemokratų. Juk tai tos pačios politinės srovės dvejopas pavadinimas. Pasaulėžiūros atžvilgiu tai srovė remiasi vad. laisvamaniška (liberališka) ideologija. Tad trumpumo dėlei galima greitinti tas trintis varda is paženklinas pėndrijas.

Vienuolystė nebūtinai išskiria kunigystę. Tad vienuolis, jei jis yra kunigas, gali būti tituluojamas ir šiaip ir taip Ar Zaicas buvo tik vienuolis pranciškonas? Jei taip, tai jo pavadinimas kunigu yra klaida.

Dėl Kazimieriečių dvejopo pavadinimo, tai gerbiama kritikai tikrai nederėtų kibti. Juk Ordino vardas nėra koks kanonas. O skaitytojui bus aišku, kas autoriaus turima galvoje.

Nepatinka, kam Joną Grinių pavadinau vadovaujančiu tautinių veikėju pirmiausiai lietuvių kūrimos metais Chicagoje. Tuo jis turėtų kaltinti seną Adomaitį-Serną, kurio istorija šis pasi-
klioviau ir jo žodžius citavau. Daktaro nurodomas Grinių su šikimimas su „Lietuvos“ leidėju LE XVI 11) — primena ankstyvesnį kivičą Šliupą su Tvarausku. Jis nemenkina jo lietuvių veikėjo garbės.

Pagaliau, du didžiausi kaltinimai: kam vartoto žodžius „laicistinis“ ir „konservatyvinė“. Pirmas terminas esą netinka todėl, kad jis amerikiečių lietuvių nenaudojamas. Amerikiečių lietuvių randame vartotus terminus, kaip šliutarniai, kryžiai, pirmiečiai, atžagareiviai, parmazonai, tamsūnai, juodaskvernai ir kiti. Ar būčiau turėjęs vieną jų naudoti? Terminas „laicistinis“ pasirinktas žymėti grynai pasaulietiškomis lietuvių organizacijoms, nesulijusioms su parapijomis, su bažnyčiomis. Tokios draugijos, pvz., buvo Vytauto, Koperniko (buvo ir tokia!), S. Daukanto. Jos skyrėsi nuo tokių kaip šv. Jurgio, šv. Kazimiero, šv. Juozapo ir p. Šių organizacijų politinė ideologija apibūdinu žodeliu „konservatyvinė“. Oponentas man svedžia priekaištą: girdi, aš „prie katalikų religijos visur lipinu apibūdinimą „konservatyvinė“. Iš tikrųjų, tas žodelis visai neličia katalikų religijos. Jis taikytas tik griežtai katalikiškomis organizacijoms.

Tai istorinis terminas, karto-

ispūdžiai iš Dailės instituto parodos

(Atkelta iš 1 psl.)
džiais, pabrėžiančiais, kad kur daugiau talento, ten daugiau kūrybos, ir ta kūryba, bent daugumoje, yra vertinga ir įspūdinga. Paroda Ciurlionio galerijoje uždaroma sekm., vasario 23 d. Uždarymo proga dail. Viktoras Vizgirda tą dieną 3 val. 30 min. po pietų galerijoje kalbės apie okupuotos Lietuvos šiandieninį meną bei jo problemas, paskaitą pailustruodamas rėtomis tapykų dailininkų kūrybos skaidrėmis.

Rytoj (šeštadienį) ir po ryto (sekmadienį) paroda galima lankyti nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak.

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: P-Prospect 8-1717
Rezid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REPUBLIC 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 9 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUKŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampos 43-dos ir California
Val.: kasdien nuo 8-3 val. vak.
Seštad. 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitar.

Ofiso telefonas: 476-4042
Rezid. tel. WABROOK 5-3043
Rezid. telefonas: 239-1693
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirmą ligoninę pagal susitarimą; jei neatliepia, skambinti HU 8-3222

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ AUSŲ NOSIŲ IR GERKLIO LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadieniais 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telefonas: WABROOK 5-5076

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

jamas vis XIX a. istorijose, kur vaizduojamos dvi besirungusios srovės: konservatyvinė ir liberalinė. Pirmoji vis sifosi su bažnyčia, o antroji buvo laisva nuo jos. Nuo priekaišto, kad „tai nei moksliška, nei dženelmaniška“ galiu prisidengti tokiu autoritetu, kaip mums visiems labai gerai žinomas Vytauto D. universiteto ilgametis rektorius M. Roemeris. Jo dženelmanišku, tur būt, niekas neabejotų. O jis savo žinomame bene pirmame veikalė „Litwa. Studium o odredzeni narodu Litewskiego“ (Lwów 1908), kalbėdamas apie lietuvių visuomenę antroje XIX a. pusėje Amerikoje ir Lietuvoje, sako:

„Dalykų esmėje dvasininkai gina visuomeniniuose santykiuose esamos organizacijos ir autoriteto pradą ir tuo pačiu giminiuojasi su interesais konservatyvinės klasės, suinteresuotos išlaikyti status quo (jo pabrūkta) ir savo dominaciją“ (194 p.).

Šliūpo Rysiai su „Unija“ tiek glaudūs buvo, kad jis palaikytas leidėju. Pasirodo, bent formaliu leidėju buvo M. Tvarauskas, ir čia dr. Kučas teisus. Klaida turės būti atitaisyta.

Kai kurie priekaištai tiesiog priekabūs. Pvz., nesakau, kad Shenandoah lietuvių būty išnykusi, o jis man šauna, jog ji dar XV (Nukelta į 4 psl.)

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1-5, treči. ir šešt. uždarytas.

Ofiso — HE 4-5758.
DR. S. ir M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., seštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė optometristas
DR. EDMOND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ketv. 1-4, ir 7-9; antradi. ir penktad. 10-4; seštadi. 10-2 val.

Ofs. 735-1477, Rez. PR 8-6960.
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINŲ LIGOS
Crawford Medical Building
6449 S. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akusierija ir moterų ligos
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

Ofiso tel. PR 8-2220, P-Prospect 8-9081
Namu — rez. P-Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKSEVICIUS
JOKIA
2656 West 63rd Street
Pirmad., antradi., ketvirt., ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v. Sešt. nuo 9 iki 12 val.: arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 W. 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir Seštad. uždaryta.

Ofiso ir buto OLYMPIC 3-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir Seštad. tik susitarus.

Tel. — REFUGIO 5-1511
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 69th Street
Val.: pirmad., antradi., ketvirtadienį, penktadienį, nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Seštadienį 12-4 val. p. p., trečiadienį uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKU IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradi., ketvirt., ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., Seštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.

Ofiso telefonas: RIE 7-1598
Rez. tel. 239-2919
DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA MOTERŲ LIGOS
2517 West 71st Street
Telef. HEIMLOCK 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. PR 8-7775, Rez. PR 8-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv., 8-3 val. antradi. ir penkt. 1-4 val. Pirminėje tik susitarus

Ofiso HE 4-1415 Rez. PR 8-9501
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(7) -05 ir Campbell Ave. kampos
Val. kasdien 9-11 ryto ir 4-6 v. v. Seštadienį 10-12 val.

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „contact lenses“
Valandos pagal susitarimą. Uždaryta trečiadieniais

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damien Avenue
Valandos: 2-3 val. p. p. Išskyrus trečiadienį

Telef. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antradi., ketvirtadienį, penktadienį, nuo 8 v. v. ir 3 v. v. Treči. ir Seštad. 8 v. v. iki 3 v. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
(Tel. 737-2290 ofiso ir rezidencijos)
Pirmą ligoninę tikrai susitarus — (By appt.).

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val. antradi. nuo 2-5 popiet. ketvirtadienį, nuo 6-8 vakaro
Ofiso telefonas: 776-2880
Rezid. telefonas: 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKTŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAİKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest, Ill
Kabineto tel. 687-3020
V. P., 285 v. vak. Seštadienį 1-4 v. v. Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REFUGIO 5-4410
Rez. GROWHILL 6-0617
Valandos: pirm., ir ketv. nuo 12 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr., ir penkt., nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas — 925-8296
Valandos: 2-3 v. v., penktadienį 10-12 v. v., Seštadienį 1-4 v. v., vakar. Sekmadienį ir trečiadienį uždaryta. Rezid. tel. WA 5-3099

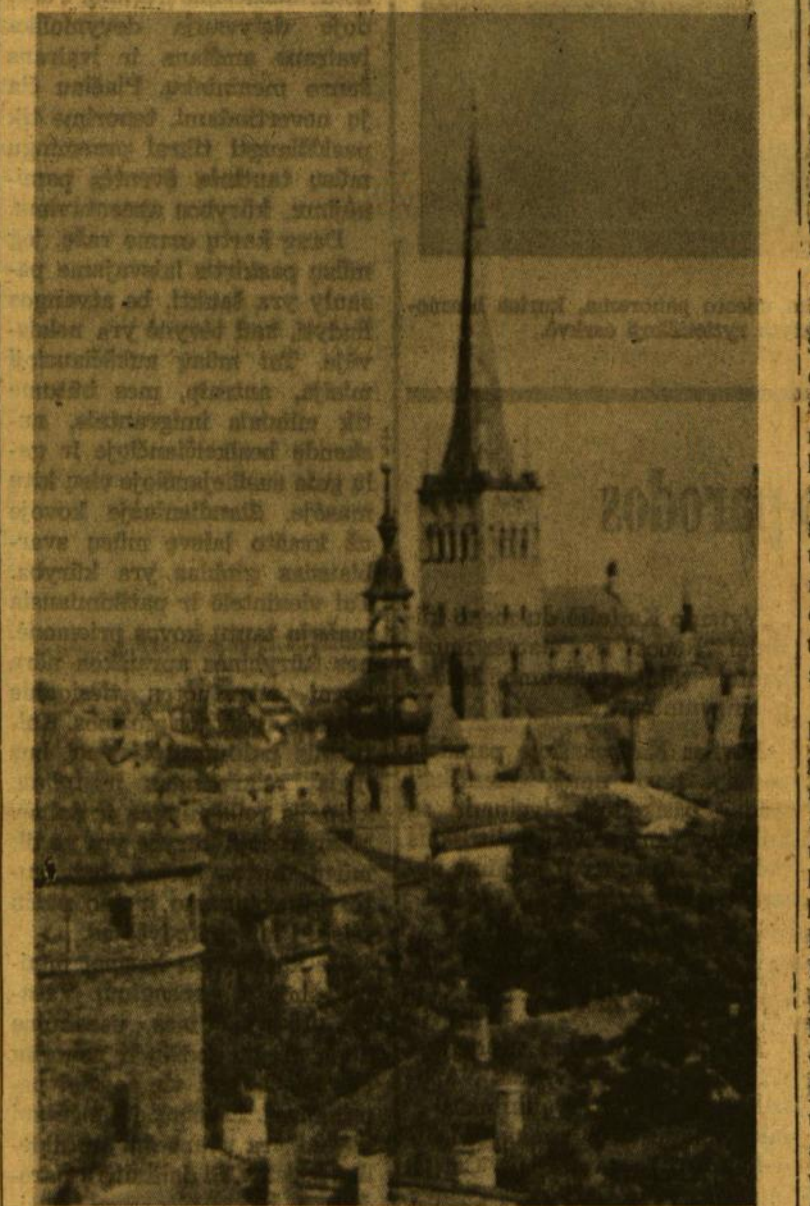
DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. P-Prospect 8-1233
Ofiso val.: Pirm., antr., Treči. ir penkt. nuo 12 iki 4 val. ir nuo 4 iki 8 v. v. Seštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2125, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėje ligoninėje tik susitarus
Val.: 2-4 p. p. ir 6-8 v. vak. Trečiadienį ir Seštadienį uždaryta

Tel. P-Prospect 6-6400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Avenue
Val.: pirm., antradi., ketv. 6-8 val. vak., penkt. ir Seštad. 2-4 popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treči. ir Seštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141, Namų 636-1850
DR. PETRAS ZLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirmad., antradi., penktadienį 1-4 ir 6-8 v. v., ketvirt. 6-8 v. vakaro. Seštadieniais 11-1 val. popiet.

Šv. Olavo bažnyčia (XIII amž.) Estijos sostinėje Taline

Nepalaužtoji estų literatūra

(Atkelta iš 1 psl.)

ti į artimesnius ryšius su broliška suomių tauta ir Vakarų Europa. Jis metė mintį: „Pasilikime estais, bet būkime europiečiai“. Šia kryptimi stengiasi dabar orientuotis visi estų rašytojai. Tarp jų Maria Under sako: „Mes laukiame ir ištikimybės ne laume. Taip lengviau gyventi ir taip — išdidžiau mirti“. Under savo eilėraščiuose vaizduoja visus savo gyvenimo metus nuo ankstyvos jaunystės iki gilių senatvės, vaizduoja pabėgėlių skausmus ir viltis, savo tautos nelaimes ir laimejimus.

Estų romanų rašytojai mums mažiau žinomi, negu poetai, nes tai vienu, tai kitu turime šiek tiek jų eilėraščių vertimų, bet iš romanų lietuviškajam vertime plačiau žinomas čia mums beveik vienintelis Augusto Gailit „Tomas Nipernadis“. Kaip estų kritikai pripažįsta, po Tammsaare žymiausių romanų, eina jau rašytojas Karl Ristikivi (g. 1912). Svarbiausieji jo romanai yra „Ugnis ir geležis“, „Tikro vyro namai“ ir „Savasis sodas“. Jie sudaro epinę trilogiją, pasakojančią apie estų sostinės Talino miesčio gyventojus iki 1935 m. Visuose trijuose romanuose labai vaizdžiai aprašomas estų valstybės

kūrimasis, pirmame tome i-
dant pagrindinį personažą iš darbininkų tarpo, antrame — iš dirkelių ir trečiame — iš inteligentų — mokytoja. Karl Ristikivi vaizduoja savo romanuose estų tautos gyvenimą su visais jos rūpesčiais ir kovomis dėl laisvės bei ateities. Jei norėtume sužinoti, kas Estija tikrumoje buvo, kiek buvo tie žmonės, kurie ten dirbo, kovojo, mylėjo, kentėjo ir mirė, tai Ristikivi romanuose visą tai taip vaizdžiai aprašyta, kad juos perskaitę pasijustumė, lyg būtume gyvenę pačioje Estijoje ir visa tai patys matę.

Tubino simfonijos, Under poezija, Tammsaare ir Ristikivi romanai bei Wiiralto paveikslai sudaro estų tautos kultūrinius laimejimus europinio kultūrinio masto. Tauta gali netekti politinės laisvės, bet jos kultūra negali išnykti, kol jos didieji kūrėjai kuria, sekdami savo tautos kultūrinės tradicijas kol dar gyvena tie, kurie šia kūryba vertina, brangina ir myli. Iš estų kultūrinio gyvenimo išsiviję sudaro išpūdis, kad estų kultūra nėra pažeista, nėra paralyžuota žvelgimo atgal tik į praeities lobius, ji vystosi toliau ir dabartyje, laukdama ateityje savo tautos nepriklausomybės atstatymo.

Valstybinis "Estonia" teatras Estijos sostinėje Taline.

Estų drama okupuotoje tėvynėje

Tokia tema Mardi Valgemaeskaitė paskaitą Pabaltiečių studijų suvažiavime Maryland universitete. Pasak jo, estų drama nepriklausomoje Estijoje neprilygo jų aukšto lygio lyrikai. Okupuotoje Estijoje pirmasis lešimtmietis irgi nieko pažymėtino nedavė. Visi drauztargai, kurie ką nors bandė žuvo tarp Schiller ir Chari bdes, būtent tarp estetinių dramos dėsnių ir partijos reikalavimų. Tačiau paskutiniu metu, nepaisant grėsmingų sąlygų, Estijoje pasirodė keletas įdomios fantazijos draminių kūrinių. Kai kurie jų pasižymi net absurdinio teatro bruožais. (Tai prelegentas, žinoma, laiko pagyrimu.)

Po Stalino mirties Estijoje pasireiškė trys įdomesnės dramaturgai: Egon Rannet, Ardi Liives ir Juhan Smul.

Rannet iš jų seniausias. Ankstesniuose kūriniuose jis puolė pri vatini ūki, religijai ir modernizacijai mene. Tačiau paskutiniu metu jis pradėjo išeiti iš didaktinės melodramos ribų ir sukūrė sceniškų, geros įtampos su charakteriais ir simboline prasme, veikalų. Taip pvz. jo "Brakonieriai" 1960 m. sukuria draminių metaforų iš nelegalaus medžioklės valdiškame miške. Ši medžioklė išvirsta į medžioklę meilės džiunglėse ir meno tankumynuose. Taip pat vertas dėmesio yra jo veikalas "Zasys" kuris buvo išverstas rusų kalbon ir pasirodė rusų teatre. Šiame veikalė jis sukuria sceniškai veiksmingų mo-

mentų, kaip ateistinio dvasininko kalba paskęsta grasiamie kiau- lės kriukšėjime.

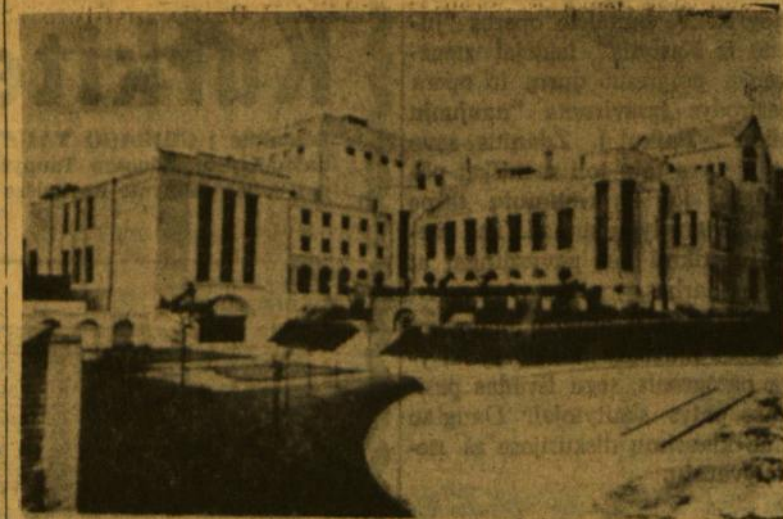
Ardi Liives yra rašęs propagandininių pjesių, tačiau jis palaikė temas, kurios yra ir anapus partinių tikslų. Kartais jis sugeba net pakrėpti rusų valdžią, žinoma prieš tai apsisaukęs geru kontekstu. Taip pjesėje "Vienos pašto ženklas" jis kritikuoja sovietų statybos metodus. Čia sienuose plyšiai, vandentiekio sistema be vandens, tualetai be kanalizacijos vamzdžių. Iš šios pjesės 1967 m. buvo padarytas filmas.

Juhan Smul yra plačiausiai žinomas tenyškųjų estų dramaturgas. Jo veikalai buvo statyti Maskvoje, Berlyne ir kai kuriuose didesniuose Sovietų kultūros centruose. Vienas jo veikalas yra išverstas anglų kalbon (Soviet Literature), kitas lenku kalbon ("Di alog" liter. žurnale. Nepaisant Lenino ordino gavimo, savo vėlesniuose veikaluose jis yra matu jis pradėjo išeiti iš didaktinės melodramos ribų ir sukūrė sceniškų, geros įtampos su charakteriais ir simboline prasme, veikalų. Taip pvz. jo "Brakonieriai" 1960 m. sukuria draminių metaforų iš nelegalaus medžioklės valdiškame miške. Ši medžioklė išvirsta į medžioklę meilės džiunglėse ir meno tankumynuose. Taip pat vertas dėmesio yra jo veikalas "Zasys" kuris buvo išverstas rusų kalbon ir pasirodė rusų teatre. Šiame veikalė jis sukuria sceniškai veiksmingų mo-

geriausią "buržuazinio formalizmo tradiciją". Veiksmas pilnas alegorijos. Jame vyksta kova tarp savimi patenkinto pingvinų imperatoriaus ir Adelie pingvinų, kurie nuolat kalba apie savo kalbą, etninę kilmę ir tautinę savitumą. Bet prieš tai jos pasirodo esančios ne kas kita kaip imperalistinis "Peace Corps".

Nepaisant reliatyvaus gerumo, M. Valgemaes šiuos kūrinius ne laiko tikromis dramomis. Joms trūksta universalinės temos ir mitologinės akcijos. Pasinaudodamas prancūzų režisieriaus ir dramaturgo Jean Cocteau žodžiais,

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

Estų tautos legendarinio didvyrio Vanemuine vardo teatras universitetiniame Tartu mieste, Estijoje.

jis jas laiko tik "vizualine teatro poezija". Tačiau paskutiniaisiais metais Estijoje pasirodė keli dramaturgai, kurie, pasinaudodami mitologine pasakų medžiaga, sukūrė satyrines utopijas.

Artura Alliksaar, miręs 1966 m., eidamas 43 metus, savo vienintelį veikalą "Beyardė sala" išleido keletą mėnesių prieš savo mirtį. Jis dar niekur nėra statytas. Veiksmas vyksta kartu trijuose lygiuose. Pirmoje eilėje tai yra pasaka apie nuotykius tarp planetinėje erdvėje. Tačiau anapus šios nekalios fantazijos mūro so drąsi antisovietinė satyra. Kai salos diktatorius, užsidėjęs kaukę, skelbia pasaulio sunaikinimą, jis patenka į Vakarų Europos teatro seniau mėgtą problemą: nesugebėjimą iš fantazijos pasaulio grįžti realybėn. Tai Italų drama turgo Pirandello tema, kur aktorius, vaidinęs Henriką Ketvirtąjį, nebesugeba atgal grįžti į kasdieninį gyvenimą ir pasilieka klaidingai besivaizduojančiu imperatoriumi. "Beyardė sala" prasideda dialogu tarp laikraščio skaitytojo ir įsibrovėlio, kuris, užsidedamas cigarete, užsidega skaitytojo laikraštį, tuo paslėpdamas jo veidą. Kai degantis laikraštis pradeda sivilinti skaitytojo pirštus, jis laikraštį numeta. Įsibrovėlis tada jo paklašia: "Kas, juk čia visiškai ne jūs..." - "Žinoma, kad aš", atsako skaitytojas. Žiūrovi toliau sužino, kad skaitytojas serga amnezija, ir čia prasideda pirandeliškas ieškojimas savo veido anapus kaukės. Dramaturgas moka gerai naudoti žiūrovų regėjimo, mąstymo ir girdėjimo galias, meistriškai pereidamas iš vienos sferos kiton. Pvz. salą puošia neįtikimai gyvos žmonių statulos. Tačiau paaiškėja, kad jos yra likviduoti politiniai nusikaltėliai, kurie, kaip sto vi, buvo sušaldyti į ledą. Valgemaes tikisi, kad su šio veikalo pastatymu nereiks laukti 77 metų kaip reikėjo Jurgio Buechnerio "Woyzeckui".

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

1967 m. "Vanemuine" teatras Tartu pradėjo ruošti Ain Kaalepo veikalą apie "Tarptautiškai apipavidalintos beždžionės mode

Iš estų poezijos

Maria Under

VIENTATVE IR JŲRA

Gubos jau susitartos.
Išvažiuoti mums tenka.
Arkliai bus greit pakinkyti.
Kai vežėjas jau ant pasostės,
Tai vežime keleivis
Yra susimąstęs, tylus.

Koks pajūris platus!
Niekas čia neatėina.
Niekas nemato manęs, niekas nežino,
Ir taip yra geriau.
Tiktai užvaros, vandenio kvapas
Ir pėdos, kurias mano korpės palieka.

Tik žuvėdra dar klyktelela.
Vėjas vandenį supa —
Mano krūtinė taip sunkiai kilnoja.
Žiūrėk, dar bitė paskutinę gelę aplanko,
Linguojančią tarpe uolų.
Ir paskutinį medų čiulpia.

Taip vandens pakraščiais
Ieškodama eilu,
Su savim kalbėdama...
Tik staiga pakeliu galvą —
Ir sustingstu kaip klinčis. Žeri jūrą be galų —
Sustojo tarsi prieš Dievą.

PAVASARIO ZENKLAI

Geria didieji šaltiniai mažuosius. Žemė praziudina
Iki ausų burnas, ir jos visos geria.
Iš purvo mėginu ištraukti kojas —
Aplinkui visur šviesa ir vanduo — nėra kur bėgti.
Garpoja aplinkui krūmai, plaukus drėiko vėjas,
Supurtai šakas — kokios pritvinkę ir stiprios.
Už kaklo užkranta lašai.
Prieš saulę rankovę keliu, tegu ji skambų.

Brunknių žibėjimas šviežias, žavus.
Zalumas samanių neblunkantis.
Man patinka naujai užgimusių žolė uostyti
Ir kambarį užmušti pirmą musę.

Oskar Ehaste

BOK TVIRTA

Būk tvirta, tu estų gentie,
Būk tvirta, tai neprazūsi!
Greit sugrąžins tau kas išplėsta —
Būk tvirta, raski kelią į laimę.

Likimo knygoj sužmėtas tavo amžius —
Gero ir blogo rasi puslapius.
Lig žemės nulenkę tave nelaimė,
Gera minėdami, sudėkime maldai rankas.

I.] Tai yra savaip papasakota Adomo ir Ievos istorija. Dvi jaunos beždžionės, kurios vadinosi Adomas ir Ieva, nusprendžia pasidaryti žmonėmis ir pasislepia vieno seno žmogėno, kuris vadina si Šekspyras, garaže. Valstybė ji laiko idijotu, nes jis kalba baltais eilėrašciais ir yra skeptikas. Maštingus mylimuosius persekioja suktas valdininkas, kuris vadinas Liuciferis. Jis juos gundo obuolių sunkos. Veikalo pabaigoje vyriausias kompiuteris turi padaryti jaunų revoliucionierių bylos sprendimą, tačiau beždžionių sukilimas tai sukludo. Liuciferis

apgailestauja, kad jam nepasisekė sulaukyti beždžionių, kad jos neišvirstų žmonėmis ir žada kitą kartą tai padaryti.

Kaalep yra pirmas estų drama turgas panaudojęs Brechto techniką. Brechtas, kaip žinoma, kiek vieną sceną pradeda su papasakojimu apie ką čia reikalas eina. Prie to yra prijungiamas ir eilėrašcis, kuris kartais ne tik padeklamuojamas bet ir užrašomas. Kaalepo kiekvienas veiksmas prasideda Markso raštų ir Heines eilėraščių citatomis. Valgemaes atkreipė dėmesį į tai, kad vokiečių dramaturgas B. Brechtas, nors

buvo apdovanotas Stalino ordenu, tačiau jo veikalai nebuvo įsileidžiami į Sovietų Sąjungą. Jie buvo labiau žinomi Vakarų Europoje. Kaip žinome, mūsų Aldo na Ereaitė Vak. Vokietijoje yra išgarsėjusi, kaip vieno jo veikalo "Mutter Courage" pagrindinio vaidmens vaidintoja. B. Brechto veikalai pirmiau pradėta statyti Taline 1957 m. ir tik iš čia pateko į Maskvą.

Kitas estų dramaturgas Mati Unt savo dramai medžiagą paėmė iš graikų mitologijos. Saulės dievo Helios sūnus Fajetonas už-

Iš estų kalbos vertė
Leonora Tammer

Valpurgijų naktys

Iš spaudai paruoštos knygos "Milfordo elegijos"

Jonas Aistis

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

Šis mano tautiečių bruožas nusitęsęs per visą istoriją. Istorikai aukština lietuvių tautos tolerantiškumą. Bet tolerantiškumas turi turėti ribas ir neperžengti savų reikalų, o dažnai toji tolerancija nėra lietuvių tautai kilpa ant kaklo. Lygia dalia tolerancija negali būti vadinamas visiškai defetizmas, visiškai nusilenkimas svetimiesiems papročiams, svetimam valdžiai, svetimam jungum, svetimam priešpaukui... svetimam įtakai...

Taip dalykamų esant, mes negalime kaltinti vienos nakties, vieno žmogaus, juoba, kai reikia pasirinkti laisvę ar vergiją, gyvenimą ar mirtį.

1947 birželio mėn. 6-9 dienas praleidau Vinco Krėvės pastogėje. Dienas ir naktis praleidome besišnekučiuodami apie netolimą praeitį, dabartį ir ateitį. Kada visi džiaugėsi ir didžiavosi partizanų žygiais, Krėvė manė, kad tai tik spaudos propagandos išpūstas dalykas, nes, jo manymu, tai buvo neįmanoma bol-

ševikų užimtam krašte. Kai jam parodžiau apie tai tarybinės spaudos puslapiuose, baisiai nustebo, ir pats sau kartojo: "Reikia viską daryti, kad būtų sustabdytas tas kraujo praliejimas, jie gali sunaikinti visą tautą..."

Paskui jis kalbėjo apie pasikalbėjimus su Dekanozovu, ir ypač su Molotovu. Su pastaroju penkias valandas norėjo ir stengėsi išlaikyti pokalbį lyg dviejų valstybės vyrų, ne viršininko su pavaldžiu valdininku, kol galop tasai atviru brutalumu pasakė: Dovol'no santimentalnicat...

Niekad istorija už tą pokalbį nepakaltins Krėvės, nes jis padarė visa, ką galėjo. Gal būtų, daugiau negu jis galėjo. Gal būtų, daugiau negu buvo galima. Bet, su juo besikalbant, man pirmą kartą pasirodė, kad jis kalbėjo taip, lyg būtų jautęs kaltas.

Krėvėi jaučiau simpatiją nuo 1919 m. Vilniaus kalendoriuje paskaityto apsakymo "Silkės" ir jaučiu tą simpatiją iki dabar. Krė-

vė kiek atokiau laikėsi nuo bendrosios lietuvių rašytojų masės. Ilgai ji gavėse sveikindavau, kaip mano buvusį profesorių. Ilgėliau kalbėjėsu esu tik tai keletą kartų. Taigi, mano asmeniškai kontaktai su Krėve buvo labai silpni ir pripuoliami.

Dėl to man buvo oaisiai įdomu atspėti, kur gi glūdi to kaltės jausmo šaknys. Pradėjau kalbėti apie jo redaguotąjį žurnalą "Literatūra" ir išimtinai kairiuosius to žurnalo bendradarbius. Ne, čia jis jautėsi darąs gerą ir pozityvų darbą. Atsimenu, dar gerai prieš žurnalo "Literatūra" pasirodymą Krėvė, sėdėdamas kaviniėje su savo įprastiniu draugu, pusbalsiu pasakė: "O mes, manai, nepiausime savo buržujų?" Prie mano stalelio sėdėjęs Cvirka, išgirdęs tai, net išsižiojo, o paskui pasilenkęs pusbalsiu pasakė: "Jūs patys buržuai, žiūrėkite tik tai, kad jūs kas nepapliautų." Nieko, padaryto, kalbėdamas, nesigalėjo, viską darė samoningai ir jautėsi darąs pozityvų ir patriotinį darbą, vadinas kaltė galėjo glūdėti tik tai pasamoniėje...

O kiek tokių dorų piliečių buvo uolių kultūrbolševizmo šulų ir ramsčių... Argi jie buvo tikrai opozicija prieš tautininkų režimą? Ar nebuvo kažkas daugiau? Labai abejoju... Iš to sektų, kad tai buvo tikrai naivumas, tikrai nenusimanymas, tikrai nesuvokimas, nesuigau dymas... Viešpatie, atleisk jiems, nes nežinojo, ką daro...

Visuomenės irimas yra nepataisomo nuopuolio reiškinys. Tai turėtų atminti visi ir visuomet. Visuomenė, bendruomenė, tauta ar jungiasi ir auga, arba yra ir negarbingai nyksta ir žūva. Tame reikale vidurio kello nėra.

nepaliest realių žmonių. Bet aš niekad neįsivaizduoju nei keršto, nei neapykantos paskutiniųjų įvykių žmonėms, nes tai, kas įvyko, vienas Dievo angelas galėjo tai nuo mūsų atitolinti. Mano vienas tikslas, kad ne šios dienos, o ateities žmonės panašiose sąlygose galėtų garbingai savo veiksmus ir pareiškimus tvarkyti...

Dabartis turi šaknis, kaip sakiau, praityje, ir tos šaknys nuolatos šakojasi. Kai kas, kaip tautos būdas, manau, gali siekti net priešistorinius laikus. Būde yra eilė dorybių, bet taip pat ir eilė ydų. Viena iš tų žalingesnių ydų bene bus lengvos ir pigios garbės troškimas. Ilgesniam, sunkesniam darbu lietuvis netinka.

Imkime operų pastatymus, jaunimo kongresą, žygį į Jungtines tautas, krepšinininkų keliones... Būti labai įdomu žinoti, kiek čia pamintėties dalykamų buvo surinkta pinigų. Spėju, milijoniškos sumos, už kurias būtų buvę galima sukurti didelių kultūrinių turtų, kurie galėtų patverti ne vieną vakarą, ne vieną savaitę, ne vieną mėnesį, o išsius dešimtmečius, o kai kas galėjo likti ir visiems laikams... Efemeriniai pasirodymai tikslu nepasiekia... Ir jų nauda yra daugiau negu abejotina. Tai šakmės užrašyti garsūs šūkliai ant bėgančio vandens...

Kulturkamfas yra rimtas žygis. Jam reikia dėti pastangas pastoviai ir nuolatos. Tik taip tautos gyvenime nebus nenumatytų ir nepamatytų valpurgijų naktų...

(Pabaiga)

Labai pagrįsti nuogastavimai

J. ZILEVICIUS

Šių metų sausio mėn. 18 d. "Draugo" kultūriniam priede J. Zdanis savo straipsnyje "Nepagrįsti nuogastavimai" bando pa neigti mano instrumentalinį jungimą (rašybą) gaidų, laikydamas jį neapčiuo. Girdi "Idomu, kad neseniai išėjęs paties recenzento redaguotas P. Ma tekūno dainorėlis vaikams "Ten gintarėliai" yra įgraviuotas nau juoju, kurį recenzentas vadina, instrumentaliu, būdu..." Keista, kad įgraviuotojas pamiršo tam tikras šio atvejo aplinkybes: atnešė keletą puslapių parodyti pradėto darbo, įgraviuoto instru mentaliniu būdu. Aš, tai pama tės, nustebau ir susierzinau, kad, neatsiklausęs kuriuo būdu gaidas graviuoti, pasirinko instrumen talinį. Tuo labiau, kad pirma to jam buvę keletas diskusijų šiuo reikalu, ir žinodamas mano ne pritarimą šiam "naujam" būdui, vis tiek įgraviavo savaip. Ką gi? Reikalavimas pertaisyti jau at liktą darbą būtų sukėlęs tik be reikalingo pykčio. Pagalvojęs ir pamatęs, jog ir Zdanis pačiam kažkaip pasidarė nesmagu, nuta riauo: tegu jau baigia kaip pra dėjo, nes rinkinėje dainelės trumpučiuok — didžiulioje dvie jų eilučių.

Įgraviuotojas pateikė visą ei lę studijinių veikalų — vadovė lių, net ir enciklopediją pagal bon "pasikvietė", bet tai neturi nieko bendro su vokaline ar vo kalinę-instrumentalinę literatū ra, prie kurios priklauso ir St. So deikos rinkinys, kurį aš "Drau ge" recenzavau. Įgraviuotojas nenurodė nė vienos kantatos, o ratorijos, koncertinių mišių, pa sijų, operų ir pan. Idomu, ar daug "naujoje" rašyboje yra at spaudinta operų ir kitų vokali nių-instrumentalinių kūrinių? Juk Amerika yra visokių nauje nybių ir eksperimentų kraštas, tad klausimas: ar daug čia nau

juoju būdu perspausdinta Bacho pasijų, operų, ar daug išleista "naujuoju, dainininkams paleng vintu būdu" dalykų? Kodėl mū sų pažangieji kompozitoriai ne spausdina savo kūrybos tuo "nau juoju" būdu? Čia turiu galvoj J. Gaidelio kantatą "Kovotojai", o perą "Dana"; Br. Markaičio, S. J. kantatą "Vilniaus varpai" ar ba jo Community Mass (išleis tos Vanguard Music Co., New York, N. Y.), J. Kačinsko "Kon certines Mišias", Br. Budriūno Kantatas ir kt. Visi jie labai ge rai nusivokia apie "naują", per šamąjį būdą.

Įgraviuotojas sako, girdi: "... būtų objektyviau, jeigu recenzi tas, paneigdamas naująją rašy bą, priešpastatytų ir senosios ta riamus privalumus. Kategoriškas tvirtinimas, jog naujasis vokali nis muzikos rašybos būdas labai apsunkins chorvedžiams dar bą..."

Štai paaiškinimas:

1. Šimtmečiais vartojama ir nu sistovėjusi vokalinė gaidų rašyba yra tuo patogi, kad kiekvienas skiemuo turi po gaidą, jei gaidos yra aštuntinės, tuosyk gaida tu ri ir kobinėlį ar vėliaviukę. Jei skiemeniui tenka dvi ar dau giiau gaidų, jos jungiamos, vietoj vėliaviukių, linija. Dainininkas tada mato, jog tas skiemuo yra pratesiamas kita gaida — tą ro do akims linija. Aiškiau ir negu li būti. Tuo tarpu "naujasis" in strumentalinis, Zdaniaus siūlo masis būdas dainininką painio ja, jungdamas visas aštuntines gaidas vieno brūkšnio linija, jei šešiolikinės — dviejų brūkšni ū linija. Dabar dainininkas turi ieškoti kuriai gaidai skiemuo pri klauso (ar skiemeniui gaida). Ir jau dainininkas nebepajėgia iš lapo skaityti (primo visto) gai das, kaip jis gali skaityti grynai

Viktoras Vizgirda

(Iš Lietuvos dailės instituto parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoj)

Šv. Onos ir Bernardinų bažnyčios Vilniuje

vokalinėje sistemoje. Čia vokali nės sistemos rašybai jokių būdu instrumentalinė nebėgi prilygti. Instrumentalistai to nesupran ta, nes jie turi tik vieną melodi ją, o dainininkas dar ir žodžius turi susirasti. Tai naudinga uni joms, kai statant didelius vokali nių instrumentalius veikalus, reiks daugiau laiko sugaišti repi ticijoms, dainavime naudojant instrumentalinį rašybos būdą.

2. Sakykim, operos ar oratori jos dirigentas repetuos su chorois, solistais ir orkestru. Kada jam reikia viena akimirka surasti ar pasekti chorą ar solistą, žvilgte rėjus partitūron, tuoj skys už klius už vėliaviukių — ir jau tu ri chorą. Jei tų vokaliinių vėlia viukių nebūtų, dirigentas priva lėtų dažnai stabdyti repeticiją ir ieškoti 30 ar 40 smulkių eilučių lape choro. Tą žino kiekvienas vokaliniai-instrumentalinių sudė tingų pastatymų dirigentas. Mū suose šiuo tarpu tokį darbą dir

ba visa eilė profesorių: dr. L. Ši nės sistemos rašybai jokių būdu instrumentalinė nebėgi prilygti. Instrumentalistai to nesupran ta, nes jie turi tik vieną melodi ją, o dainininkas dar ir žodžius turi susirasti. Tai naudinga uni joms, kai statant didelius vokali nių instrumentalius veikalus, reiks daugiau laiko sugaišti repi ticijoms, dainavime naudojant instrumentalinį rašybos būdą.

Įgraviuotojas kelis kartus straipsnyje prisimena, jog instru mentalinis būdas dainavimui vie nas patogiausias. Galima su tuo sutikti tik viename dalyke: taip parašytas gaidas labai lengva melodiniai dainuoti, solfedžiuoti gaidų vardu tarant. Ir tai la bai greitai tempu. Bet Zdanis ne prasitaria apie tai, kaip galima iš lapo greit dainuoti po gaido mis surašytus žodžius. Čia ir yra sunkumas, kai lengvai susipaino jama.

Gale straipsnio Zdanis sako "jog K. V. Banaičio operos "Jū ratė ir Kastytis" leidėjai neuž trenkė progresui durų, ir opera pasirodys įgraviuota "naujuoju būdu". Puikui! J. Zdanis savo srityje yra taip toli meniškai pa žengęs, jog ir svetimųjų tarpe sunku jam lygų surasti. Tad me niškai tikrai bus pavyzdinčiai at liktas darbas.

Bet kuris iš aptartų būdų vo kalinės muzikos gaidų rašybai yra patogesnis, tegu išvadas pasi doro patys skaitytojai. Daugiau šiuo klausimu diskutuosime aš nedalyvausiu.

KRONIKA

• Knygnai ir knygų pirkimas okupuotoje Lietuvoje. Šiuo metu visame krašte yra 170 kny gas paruošančių knygynų. Vidu tiniškai vienas knygynas aptar nauja 18 tūkstančių gyventojų. Estijoje ir Latvijoje padėtis kiek geresnė — Latvijoje vienas knyg ynuo tenka 10 tūkstančių gy ventojų.

Visoje Sovietijoje pagal knygų pardavimo vienam gyventojui skaičių Lietuva yra ketvirtitoje vietoje. Pirmoje vietoje yra Esti ja, toliau Latvija ir Rusija, o po jų jau eina Lietuva. Bet, kaip "Literatūroje ir mene" (69.II.8) informuojama, tikimasi greit iš kopti į trečiąją vietą, atseit — Rusiją pralenkti.

• 1968 metų prozos derlius okupuotoje Lietuvoje. Šio žanro knygų praėjusiu metų laikotar pyje išleista 30. Daugiausia iš leista apysakų. Nemažai jų pas kelbta ir periodiniuos žurnaluos. Skaitytojų ir kritikų dėmesį la biauju patraukia R. Kašausko "Zaizdos" ir J. Mikelinio "Trys dienos ir trys naktys". Naujų ro manų teisleista tik trys. Ir te nykštė kritika daugiau dėmesio teskiria tik M. Sluckio "Uostas mano — neramus" knygai.

Prie enciklopedijos kritikos

(Atkelta iš 2 psl.)

tomą spausdinant ten buvusi. Taip pat iškišama be niekur nie ko kun. J. Žilinsko suregistruo tos 193 knygos, tarsi man būtų reikėję jas visas surašyti. Prikia ma, kad neminiu savišalpiu draugijų šliūpo seime 1886.VIII. 15. Negalėjau jų minėti, jei ne radau seimo protokole (Susivie nijimai Lietuvių Amerikoje, red. T. Astramskas, 9 p.). Jame mi nima vien 11 atstovų iš įvairių miestų.

Sakoma, "menka orientacija" kyšanti straipsnio rašėjo, kai jis savišalpiu organizacijų kūrimą si gretina su parapijų steigimu. Kad savišalpinės draugijos galė jo kurtis nepareinamai nuo pa rapijų, negalima būtų ginčyti. Bet dauguma prie parap. steigė si, ir tai neginčijama tiesa. Tai pa tvirtina netiesioginai ir pats dr. A. Kučas (LE X 43), kai jis or ganizacijų (jų daugumas buvo pašalpinės) kūrimąsi jungia su parapijų atsiradimu.

Man sviedžiamas tiesiog kalti namasis aktas už "neskanų verti nimą" kun. F. Kemešio, didelio patrioto ir Sibiro kankinio, dėl jo veiklos Bostone. Mat, kritikas neskiria fakto pripažinimo nuo jo vertinimo. Juk reikia suprasti, kad katalikiškos darbininkų or ganizacijos (šv. Juozapo, ne šv. Kazimiero, kaip mano per neap sižiūrėjimą suklysta rašant) stei gimas pačiame socialistų centre negalėjo būti šių palankiai sutik tas. Prasidėjo varžytinės tarp dviejų priešingų lietuviškų dr-jų, ir tai atsilepė kolonijos gyveni me. Juk ir pats Kučas kalba (šv. Petro lietuvių parapija Bostone, 54 p.) apie "Keleivio" išpuolius prieš Kemešį. Kaip dr. Kučas ci tuojas "Keleivi", taip S. Michel sonas (Lietuvių išeivija Ameriko je, 287 p.) "Darbininką". Iš jų abiejų sugretinimų išeina pažy mėtis išvada: prasidėjusi nesanta ika. Tai istorinio fakto konstatu

vimas. Ar jis gali būti didelio patrioto ir Sibiro kankinio nu vertinimu? Istorijos faktai negali būti samoningai nuslepiami.

Su laikraščiais tas pats, kas ir su knygomis: priekaištaujama, kad jų mažai paminėta. Ir čia pat kyštelėjamas jų duotas F. Lavinsko (1879 - 1955 m.) skai čius 169. Nejau jie visi straipsny je turėjo būti surašyti?

Zvartios kritikos gale duoda ma ištisa litanija "esminių daly ku", kurie straipsnelyje aplenk ti. Tur būt, kritikas, ketindamas pa sitytioti iš skyriaus rengėjų, išra ši gretina su parapijų steigimu. Kad savišalpinės draugijos galė jo kurtis nepareinamai nuo pa rapijų, negalima būtų ginčyti. Bet dauguma prie parap. steigė si, ir tai neginčijama tiesa. Tai pa tvirtina netiesioginai ir pats dr. A. Kučas (LE X 43), kai jis or ganizacijų (jų daugumas buvo pašalpinės) kūrimąsi jungia su parapijų atsiradimu.

Man sviedžiamas tiesiog kalti namasis aktas už "neskanų verti nimą" kun. F. Kemešio, didelio patrioto ir Sibiro kankinio, dėl jo veiklos Bostone. Mat, kritikas neskiria fakto pripažinimo nuo jo vertinimo. Juk reikia suprasti, kad katalikiškos darbininkų or ganizacijos (šv. Juozapo, ne šv. Kazimiero, kaip mano per neap sižiūrėjimą suklysta rašant) stei gimas pačiame socialistų centre negalėjo būti šių palankiai sutik tas. Prasidėjo varžytinės tarp dviejų priešingų lietuviškų dr-jų, ir tai atsilepė kolonijos gyveni me. Juk ir pats Kučas kalba (šv. Petro lietuvių parapija Bostone, 54 p.) apie "Keleivio" išpuolius prieš Kemešį. Kaip dr. Kučas ci tuojas "Keleivi", taip S. Michel sonas (Lietuvių išeivija Ameriko je, 287 p.) "Darbininką". Iš jų abiejų sugretinimų išeina pažy mėtis išvada: prasidėjusi nesanta ika. Tai istorinio fakto konstatu

A. ABALL ROOFING CO.

(steigta prieš 49 metus)

Dengiamie visų rūšių stogus. Taiso me arba dedame naujus kaminus, ri nas, nutekamuosius vamzdžius. Dažo me iš lauko. Taisome mūrų "dack pointing". Pinal apsidraudę. Visas darbas garantuotas.

LA 1-6047 arba PO 2-8778

Apskaičiavimai nemokamai

Skambinkite bet kuriuo laiku

Ar pažįstat Robertą Schumanną?

"Vienos karnavalo" spektaklį Jaunimo centre pasitinkant

"Atidžiai besiklausydamas Haydno "Pasaulio tverimo", iš girsi kaip auga žolė"; arba išgir dės pirmą kartą Chopin'a — "Ponai, nusiimkite kepures. Ge nijus!", taip nuoširdžiai savo ko legu atžvilgiu buvo nusiteikęs Ro bertas Schumannas.

Gi apie pačią kūrybą jis rašė: "Anapus kalnų gyvena irgi žmo nės. Tu nieko naujo neatrasi, nieko naujo nepasakysi, kas ne būtų buvę kieno nors kito jau atrasta ar pasakyta. Gi jei vie ną dieną tau pasiseks tai pada ryti, tai priimk tą faktą kaip Die vo dovaną ir dalinkis ja nuošir džiai su visais žmonėmis".

Todėl nenuostabu, kad šis nuo širdumas pavirsdavo stipriu sar kazmu, kai pasimaišydavo po kojomis kokis nors menkavertis kompozitorius. Po naujos Mey erbeer operos premjeros Schu mannas įrašė savo dienoraštini: Meyerbeer opera

"Pranašas"

↑

Amžiną atilsį

Nors paties Schumanno ban dyčiai rašyti operą irgi nebuvo per daug sėkmingi, tačiau jis pa liko pluoštą nepamirštamų dai nu, jų tarpe dainų ciklą "Poeto meilė" (tekstas H. Heinės).

Aš noriu savo sielą paskandinti Lelijos žiedo taurėje, Tegū ji kaip varpelis dindi Man dainą apie mieląją.

"Mėnesienos priblokštas pasa ky išradėjas", kaip Schumanną jo žmona Clara vadino, labai mėgo vaikus ir savo neišbaigia mą fantaziją išliejo fortepijono kūrinių cikle "Albumas jaunie siams".

Kadangi Schumannas gana vė

lai savo gyvenime nutarė tapti pianistu virtuozu, todėl jis išsi galvojo labai genialų būdą pa

Robertas Schumannas (Graviūra T. Johnsono)

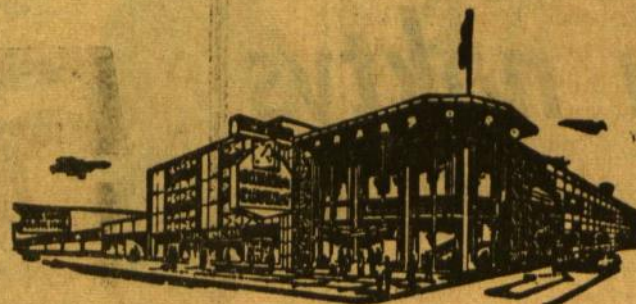
Roberto Schumanno "Albumo jauniešiams" išpildytojai "Vienos karnavalo" spektaklyje. (Lietuvių foto archyvas)

Kurkite geresnę ateitį

Išjunkite į CHICAGO TAUPYMO BENROVĖS Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkit Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupymo Planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pagal dabar taupymo knygelėse mokamus 4¼%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo atečiai.

Štai mėnesinė taupymo lentelė:

MĖNESINĖS SĄTAUPOS		MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELĖ											
2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.	12 YRS.	14 YRS.	16 YRS.	18 YRS.	20 YRS.				
\$10.00	\$252.13	\$524.08	\$833.30	\$1,167.48	\$1,534.51	\$1,937.70	\$2,380.57	\$2,867.04	\$3,401.40	\$3,988.36			
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02	3,875.39	4,761.14	5,734.08	6,802.80	7,976.72			
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53	5,813.09	7,141.71	8,601.12	10,204.20	11,965.08			
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,689.82	6,138.04	7,750.78	9,522.28	11,468.16	13,605.60	15,953.43			
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55	9,688.48	11,902.85	14,335.21	17,007.00	19,941.79			
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06	11,626.17	14,283.42	17,202.25	20,408.40	23,930.15			
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57	13,563.87	16,663.99	20,069.29	23,809.80	27,918.51			
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.65	12,276.08	15,501.56	19,044.56	22,936.33	27,211.19	31,906.87			
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59	17,439.26	21,425.13	25,803.37	30,612.59	35,895.23			
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09	19,376.95	23,805.70	28,670.41	34,013.99	39,883.59			

TURTAS SIEKIA VIRŠ \$90,000,000.00

JOHN PAKEL, President

5¼%

Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tūks tantinėmis. Mažiausiai turi būti \$8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4¾%

Ant visų knygelių sąskaitų

Štai nariams teikiamas mūsų pilnas patarnavimas:

- * Vacation Club
- * College Bonus Savings
- * Home Mortgage Loans
- * Home Improvement Loans
- * Christmas Club
- * Insured Family Savings
- * Notary Public Service
- * Free community rooms for your organization meetings
- * Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No
- * service charge to members
- * Sell & redeem U.S. Bonds
- * Two large free park'g lots
- * Save-by-Mail Kits
- * Travelers Checks
- * Safe Deposit Boxes

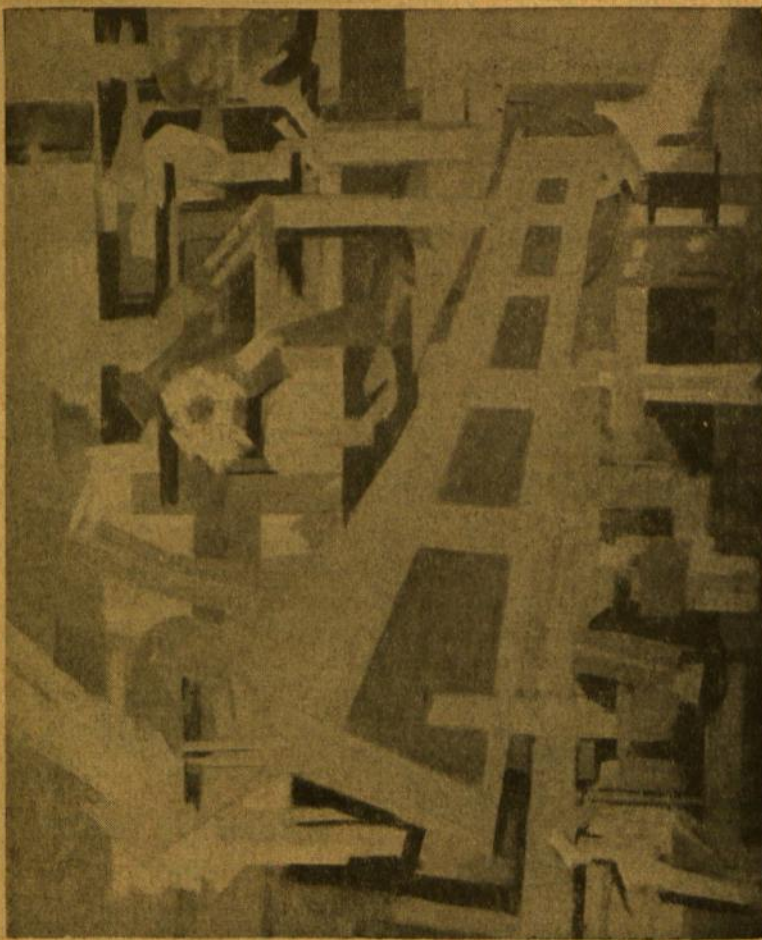
Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS:

Pirmad. 12:00 P.M. - 8:00 P.M. Ketvirtad. 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Antrad. 9:00 A.M. - 4:00 P.M. Penktad. 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Trečiad. Uždaryta visa d. Šeštad. 9:00 A.M. - 12:30 P.M.

Povilas Kaupas Kompozicija R II (aliejus)
iš Dailės instituto parodos Ciurlonio galerijoje, Chicago

Kad ateitų su šventadienio nuotaika...

Kalba A. T. Antanaitis, Antro kaimo užvaizda

— „Antro kaimo“ naujos premjeros proga skaitytojams būtų įdomu išgirsti apie šios ilgokai tylėjusios grupės „pabudimo“ aplinkybes...

— „Pabudimas“ — geras žodis. „Antras kaimas“ — tikrųjų niekada nebuvo miręs... Su mažesnėmis, vieno kito vaidintojo tereikalaujančiomis programėlėmis jie ir „prisnūdimo“ laikotarpyje pasirodydavo.

Esu to dinamiško vieneto stadiškoji dalis. Daugiausia — pri-laikau, kad iš inercijos nuo bėgimo nenušoktu. Klausau, kai jie kalba, stebiu kada juda, bandau būti nors šokių tokiu veidrodžiu, kuriame matytųsi dalytė įmanomų pataisyti ydelių, o taipgi atsispindėtų ir tikro talento šviesūs prasišverimai... O „Antras kaimas“ yra ir visada buvo „dinamiškas vienetasis“ ne vien išskirtinai teigiama prasme. Prie svarbiųjų to judrumo apraiškų priklausė ir nuolatinis... sąstato keitimasis. Retas kuris vaidintojas spėjo „susitupėti“. Didžiausia ilgesnis tylos priežastis ir buvo per ilgesnį laiką negalėjimas suklijuoti pakankamai pastovaus branduolio.

— O dabar galvojate jį sudarę? Kaip didelė yra šiandien jūsus grupė?

— Iš naujosios programos repetitijas pradėjusių pereitą rudėnį liko keturi: Romas Stakauskas, „Antrame kaime“ dalyvaujas nuo pat jo įsikūrimo, Rimas Cinka, pradėjęs, bene, su pirmuoju sąstatu, tačiau kurį laiką išsijungęs, Elvyra Kavaliūnaitė, įstojusi tik paskutinėmis „priešatostoginio“ laikotarpio dienomis ir Vytas Marčiukaitis, pradėjęs dirbti tik šį sezoną. Dažnoje repetitijoje pasimatydavo naujas veidas, bet tuoj ir vėl dingdavo, pabūgęs, manyčiau, darbo ir kietesnio išpareigojimo. Šitai labai

„Antras kaimas“... pasirodęs! Sėdi iš kairės į dešinę: Virgis Smilgis, Marytė Mažeikaitė, Titus A. Antanaitis, Lidija Koklytė ir Vytas Marčiukaitis. Stovi iš kairės į dešinę: Rimas Cinka, Elvyra Kavaliūnaitė, Shennon ir Romas Stakauskas.

Santiago de Compostela ir jį vedantis maldininkų kelias

B. CIPLIJAUŠKAITĖ

Šiaurės vakarų Ispanija gal mažiausiai pažįstama paskubom į šį kraštą užklydusiui turistui, kuris aplanko Prado muziejų Madride, perlekia per „tippingiausia“ jos dalį: Andalūziją, gal dar trumpam sustoja jau visai europietiškoj Barcelonoj... Šiaurinėse provincijose daugiau lyja, prastasis susisiekimas, mažiau liuksuinių viešbučių; pačių miestukų vardai nedaug ką sako. Ten betgi susitelkus visa Ispanijos istorija, neatsiejamai rišanti tautą su religija.

Vienas iš geriausių ispaniškumo pavyzdžių: Santiago de Compostela, nedidelis miestelis jau beveik Atlanto pakrantėje, netoli nuo Portugalijos pasienio. Legenda, kuria jo ir beveik visos Ispanijos gyventojai šventai tebetiki, byloja, kad ten palaidotas apaštalas šv. Jokūbas. Daug pasakojimų variantų kalba apie tai, kaip jo kūnas ten pateko, kur iš tiesų jo palaikai. Tikru faktu lieka tai, kad IX a. kapas buvo atrastas oloje netoli nuo Santiago. Tuo laiku Ispaniją valdantis Alfonso II tuojau ten pastatė bažnyčią, ir nuo to laiko pradėjo a-

pie ją spiestis maldininkai iš visos Europos. Net kai vos iš arabų jungo išsilaisvinti bepradedantį ispanų išgaščiui ir tą šventą vietą pasiekė visa niokojantis kalifo kariuomenės vadas Almansoras, sakoma, kad jis nedrįso paliesti apaštalo kapo ir ne trukus iš tos vietos pasitraukė. Kitų mūsų aprašymai pasakoja, kad ne kartą, kai ispanai tarėsi bepralaimintys, šventasis pasirodęs raitas ant arklio ir švytinčio kryžiaus ženklų sukęles priešuose paniką. Nuo tų laikų išsilikęs karo šūkis iki šių dienų: „Santiago, y cierra España!“

Primityvioji bažnytelė XI amžiaus pabaigoje perstatyta į iškilmingą katedrą, kuri tapo pašventinta 1211. Tai vienas didingiausių romaniškos architektūros paminklų Ispanijoje, nors vėliau jis buvo taip iš visų pusių apvilktas

*) Romaniškos architektūros entuziastai lengvai gali sekti šį kelią nuo pat Pirėnų kalnų ar net pietų Prancūzijos: visos bažnyčios bei koplyčios pažymėtos šv. Jokūbo kulto simboliu: „la concha“ (gėlutė).

Santiago katedra Ispanijoje

barokiniais priedais, kad iš lauko pažiūrėjus, visai nesionori tikėti, jog tai tokia sena bažnyčia. Liepos 25 d. į ją suplaukia žmonių minios iš visos Ispanijos. Visų garsiausiame, puikiai išsilaikiusiam XII a. romaniškam fasade yra akmuo, prie kurio reikia pri-liesti galvą, kad prašymai bei troškimai išsipildytų. Ir kaip jis nuzulintas, koks jis švelnutis, lyg aksomas! Tą dieną iškilmingai siūbuoja milžiniškas, masyvasis sidabro smilkytuvas: „botafumeiro“ ir pasirodo visi per šimtmečių eilę sukrauti turtai.

Net ir nereliginiais tikslais čia atsilankiusį Santiago pagauna ir užburia savo ypatinga atmosfera, vieningumu visose savo apraiškose. Tai be abejonių pats darniausias ir charakteringiausias Ispanijos miestas, kur dar neįsiskverbė civilizacijos ydos, kur gyvenimas slenka arkadom uždengtoje, nuo nuolatinio smulkaus lietučio apsaugotose gatvėse taip, kaip prieš šimtą metų, kur kiekvienas akmuo atrodo apgalvotai įkalta į grindinį.

Metų bėgyje didžiumą Santiago gyventojų sudaro tradicine „capa“ (didele pelerina) apsisiautę studentai. Tad ir siaurės gatvės čia pilnos mažyčių taverių, restoranų, o Galicijos žuvys ir įvairiausi jūros gyvūnai laikomi vienu iš didžiausių delikatesų miestui. Keliauninkas, neno rinintis pasitenkinti vargingu studento kambareliu, gali apsisiti

DRAUGAS, penktadienis, 1969 m. vasario m. 21 d. 5

ištaisingai įrengtame viešbutyje tiesiog prieš katedrą, kurio būvusioj koplyčioj (tai XVI a. ligoninė) ruošiami koncertai, kur kori doriuose bei kiemuose dar tebegyvas baroko pasaulis.

Galicijos žmonės pasižymi lakia vaizduote (net ir dabar kai-muose dar daug kas tiki į raganas), savotiška melancholija, niekur neskubėjimu. Jų kalba — ne dialektas — giminėsnė portugalų kalbai, jų literatūra gausi, ypač poezija. Gamta mėgstantis ten turi neišsemiamas galimybes grožėtis visą pajūrį iškarpančiomis upių žiotimis ar šiauriečio akiai nelabai įprastu pušų bei kukurūzų mišiniu, ar ieškoti mažyčių, ant jūros plaunamos uolos briaunų pastatytų, koplytelių ar kryžių. O kas svarbiausia: kiekvienam tenka ten pasinerti į tą lengvą rūkų apitraukusį gamtovaizdį, užmiršti skubėjimą, pabūnant vien su savo mintimi.

— Jeigu stovi po medžiu, tai anksčiau ar vėliau pateksi į šėšėlį.

JEIGU JUMS REIKIA GRAŽIŲ VIZITINIŲ KORTELIŲ kreipkitės į „Draugą“, kuris spausdina tokius dalykėlius gražiai, greitai ir priinama kaina.

DRAUGAS
4545 West 63rd Street
CHICAGO 29, ILL.

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto lėlimai ir pilna aprauda.
1047 W. 67th Place WA 5-806

Mieli lietuviai, praleiskite žiemą šiltoje ir saulėtoje Arizonoje, naujame lietuviškame motelyje:

Angela Motel
2114 W. Buckeye Rd.,
Phoenix, Ariz. 85009
Telef. 252-1265
25 vienetų motelis, labai švarus ir ramus, nemokama televizija, nemokamai atvežam ir nuvežam į aerodromą, autobusų ir geležinkelio stotis.
Savininkai:
M. ir M. DAMBRAUSKAI

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS. SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
Marquette Pk., 6211 So. Western, PR 8-5875
J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.

LUIZ AUTO REPAIR
TELEF. — 436-3699
KAROSERIJOS, SPARNŲ (FENDER) TAISYMAS IR DAŽYMO DARBAI. Adiekami tiksliai ir nebrangiai.
6643 S. KEDZIE AVE., CHICAGO, ILL. 60629
Savininkas Aloyzas A. Kuniskas

Foto V. MAŽELIS
• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

10% — 20% — 30% pigiau mokėti už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

MOVING
Perkrausto baldus ir artį ir toli
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629. Tel. RE 7-7083

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines —
Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 281-4111

RADIO PROGRAMA
Seniausią Lietuvos Radio Programą Naujojo Anglijos, iš stoties WLYN, 1360 bangos, veikia šekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30 val. po pietų. Perduodama: vėliausią pasaulinių žinių santrauka ir komentarai, muzika, dainos ir Magdutės pasaka. Programą veda — Steponas J. Minkus, Biznio reikalais kreipis į: Baile Florists — gėlių bei dovanų krautavę, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. Tel. AN 8-4889. Ten pat gaunamas ir dienraštis „Draugas“.

VALOME
KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis.
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANKUS
Stabdžių, Sankabos, Transmisijos, Tune-up ir Motorų Remontas
5759 So. Western Ave.
Kampus 58th Street
Telefonas — Prospect 8-9533

Heating Contractor
Įrengti namus ir perstatyti senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters), vandens sildymo boilerius. Turimų leidimų dirbti mieste ir užmieste. Darbas atliekamas greitai ir šauniai. Apkačiavimai nemokami.
DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago 9, ILL.
Telefonas VI 7-3447.

QUARTERLY DIVIDENDS

5 1/4%

CERTIFICATES
(Six Month Minimum)
minimum \$10,000 or larger
in multiples of \$1,000

4 3/4%

PASSBOOK ACCOUNTS

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
Archer at Sacramento Chicago 60632 VI 7-1140

ASSETS OVER \$136,000,000.00
RESERVES OVER \$11,500,000.00
(more than twice legal requirements)

HOURS: Mon., Thurs., 9 a.m. - 8 p.m.; Tues., Fri., 9 a.m. - 4 p.m. Sat., 9 a.m. - 12 noon; Wed. — no business transacted

Laiškai redaktoriui

Gerbiamasis,

Nors ir kalbu lietuviškai namie ir už namų, tačiau rašytinis žodis vis kaip ir nesusiduria pagausinamas. Anot dr. J. Girmiaus, man nereikėtų rašyti, o diktuoti, nes kai kalbu, tai, sako, negirdėti nei mažiau, sios klaidos. Gal tai ir teisybė? Bet matai, aš, kaip bebūtu, esu rašio žmogus. Man stačiai reikia kontakto su mašine. Mintis tada kitaip vystosi ir sakiniai kitaip klostosi. Bet gal reikės ir anap bandyti.

Jau seniai esu ką nors naujo be-
rašęs lietuviškai. Mano paskutiniai
straipsniai "Metmenyse", "Aiduo-
se" ir "Laiškuose lietuviams" buvo,
galima sakyti, jau senienos. Po to
nieko naujo nesu parašęs, nei ban-
dęs. Kodėl? Yra visa eilė priežas-
čių. Pirmą, Gal apstingau. Antra,
Mano interesai gerokai pakrypo ki-
ton pusėn: į literatūrą ir kiną. Me-
nas, kaip ir tikrųjų ir buvo, liko
tik skani pramoga daugiau pasigė-
rėjimui negu karui. O būti kriti-
ku — meno kritiku, tai reikia "no-
rėti kariuoti", reikia turėti nepa-
rastą atmintį, išvalgę ir didelį
jautrumą, kuris gali būti lyginamas
su poeto jautrumu. Galop pati kri-
tika privalo būti kaip poezijos
pluoštas, nes beveik neįmanoma iš-
sakyti paprastu žodžiu, kas dedasi
abstrakčiam paveiksle, o kiekvienas
paveikslas, kalbant apie spalvas ir
linijas, yra abstraktus...

Tai ką gi galėčiau pačiam pasiū-
lyti? Dr. J. Girmius jau išprašė
straipsnį apie Lotynų Amerikos ro-
maną, kaip pasiskolinimą tos paska-
tos, kuri sukelė nemažą audrą Bos-
tono konservatyviame sparne,
žmonėms neįstengianti suprasti,
kad vienas dalykas būti kairiojo,
kitas kalbėti apie kairumą. Ypatin-
gi aktualijū nematau nei ispanų
pasaulį, nei šiaurės Amerikoje. Tai
taip ir nežinau, ko pasiūlyti. Lietu-
vių dailininkų seniai nemačiau.
Reikėtų užsukti Chicagoje jų pa-
matyti. Man būtų, pavyzdžiui, do-
mu parašyti apie V. Petravičių, pa-
žiūrėti kur nuėjo mūsų jaunieji

dailininkai, iš kurių Vida buvo
daugiausia žadanti...

"Draugo" literatūrinis priedas vis
dar lieka pats svarbiausias mūsų
kultūros termometras. Jo medžiaga
vieniemis įdomi, kitiems ne, bet vis
labiau patenkina didesnę daugumą
negu žurnalai, kurie darosi vis re-
tesni ir mažiau skaitomi. Nežinau,
ką mūsų jauni akademikai daro,
kodėl jie iš savo universitetų nega-
li užpildyti daug spragų aktuali-
jomis? Kodėl "Draugo" ir kitų
žurnalų bendradarbiai vis tie pa-
tys ir ju vis mažėja? Iš tikrųjų,
aš tik stebiuosi, kaip mūsų laik-
raščiai atlaikė taip ilgai be žurnas-
listų, mūsų žurnalai — be specia-
listų, o tuo tarpu dauguma mūsų
intelektualų, dar rašančių lietuviš-
kai, dirba sunkių darbų... Tuo tar-
pu mūsų akademiniis jaunimas pa-
sitenkina tik vienu straipsniu...
angliškai... išspausdintu akademi-
niam žurnale, turint prieš akis tai-
syklę: publish or perish. Prieš porą
dienų dvi Wellesley studentės pa-
prašė mane išmokyti jas kalbėti
lietuviškai. Kodėl? Jeigu yra proga,
sako, kodėl neišmokyti naujos kal-
bos. Ką bedarysi, turėjau sutikti,
nes bus ir man proga geriau jos
pramokti. Prieš progos galėčiau tad
ir paklausti: jeigu visiškai sveti-
mam žmogui, nieko bendro neturi-
nčiam su lietuvių kalba, yra įdo-
mu jos pramokti, kodėl mums išai-
kyti savąją gali atrodyti nėra pras-
mės?..

Norėčiau nuvažiuoti į Lietuvą,
bet stoka pinigų ir... laiko. Tas
kontaktas su žeme darosi kasdien
daugiau ir daugiau reikalingas. Dar
mano generacijos žmonės turi tą i-
gimtą prisirišimą prie žemės, kuri
negali būti pakeista kita žeme, kur
mūsų šaknys vis kabo kažkur ore
ir džiūsta, nes buvo išrautos mums
jau per vėlai, ir jos niekad neprigi-
li ir neprisigimsta kitame dirvožemy.
Emigrantams tuo atveju buvo daug
lengviau, nes jie savo valia čia at-
vyko ir savo valia bandė prigyti
prie naujos žemės. O mūsų akys
vis žiūri atgal, daugelį metų mū-

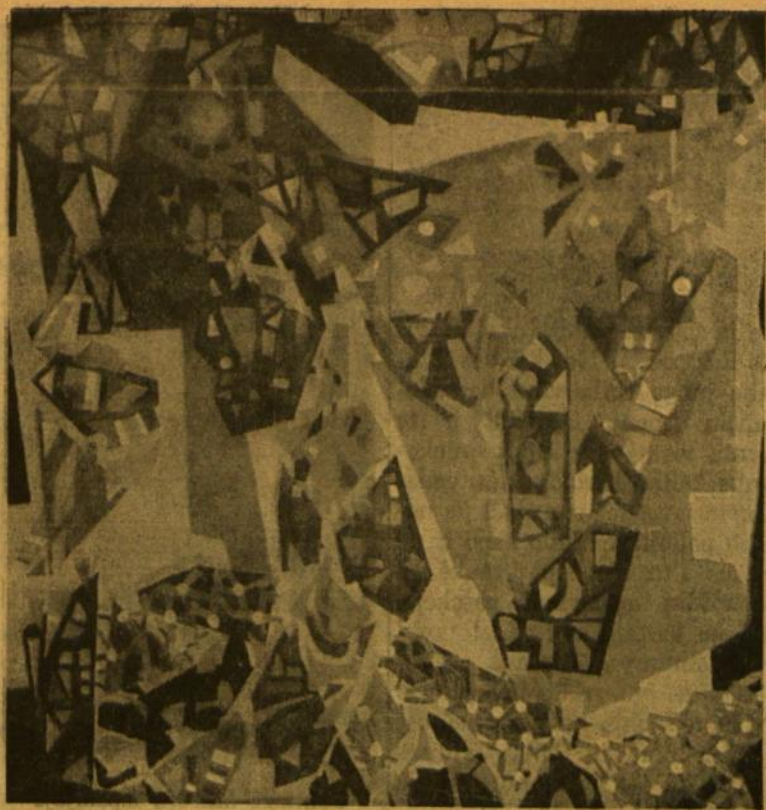
Estų drama okupuotoje tėvynėje

(Atkelta iš 3 psl.)

sinorėjo pasivažinėti danguje sa-
vo tėvo vežimu. Šią legendą au-
torius panaudojo pavaizduoti ale-
gorinei kovai už laisvę ir savęs
pateikimo galimybę, siaučiant
korupcijai, brutalumui ir trioni-
jai. Šią temą jis persunkė egzis-
tenencialistine filosofija apie būtį ir
nebūtį ir pasaulį, vėmiantį die-
vais. Deivei Aušrinei jis leidžia
paaukoti savo nemirtingumą,
kad pagelbėtų jaunimui. Ta pro-
ga ji turi galimybės pažinti ir ap-
tarti laiką. Laikas jai pasirodo,
kaip voratinklis prieš veidą. Ta-
čiau čia pat ji pasitaiko, sakya-
ma. "Ne, tai yra tarsi spygliuo-
tų vielių ratas." Atrodo, kad Faje-
tono vilkys turi pagrindo išpili-
dyti, kada jis gauna tėvo auksinį
vežimą su kuriuo galės triumfuoti
padangėje. Tačiau išdaviški dievai
ji nutrenkia žemėn. Tie patys dievai,
kurie šį idealistą su-
naikino, sukuria kitą tekstą dra-
mos pabaigai, šitaip paaiškina-
mi jo likimą: Fajetonas nesuge-
bėjo suvaldyti dangiškųjų žirgų
ir būtų galėjęs sugriauti visą dan-
gaus tvarką. Dėl to jie pasiryžo
gelbėti pasaulį iš sudegimo pavojau-
s. "Fajetonas" buvo pastaty-
tas Talinė naujajam "Vanemuine"
teatre. Tačiau estų sovietiški
kritikai neprisitarė apie jį nei
žodžio.

Baigdamas savo paskaitą, Val-
gemaie pastebėjo: "Faktas, kad
meniški laimėjimai Sovietų oku-
puotoje šalyje buvo galimi, žino-
ma, kalba daugiau apie rašytojų
šaunumą, negu apie valdžios to-
lerantumą."

V. Bgd.

Adolfs Valska (Iš Lietuvos dailės instituto parodos Čiurlionio galerijoje)

su tėvai vis dar galvojo apie grįži-
mą, o kai prarado viltį, numirė.

Gal vieninteliai, kurie pasinaudo-
jo mūsų egzile gliaui negu kas ki-
tas, buvo dailininkai, kaip pvz. Vie-
sulas, Petravičius, Pranas Gailelis ir
kt. Mūsų poetai, tuo tarpu, žiūri
atgal. Ir Mekas, ir Nyka-Niliūnas,
Nagys, net Mackus rašė ne kaip
emigrantai, bet kaip egzile išgyve-
n žmonės. Pats irgi priklausai tai
pačiai generacijai. Jūs visi žiūrit at-
gal. Ir kitaip būti negali. Ir jūsų
poezija yra vertinga, kaip kiekvie-
nas naujas išgyvenimas, be kurio
tos poezijos nebūtų. Mūsų egzilės
poezija yra kur kas gilesnė ir hu-
maniškesnė negu šiandieninė Lie-

tuvos poezija. Net ir Judita Valčiū-
naitė, kuri, nors ir turi nepaprastą
lyrišką jausmą, vis vien pasilieka
primitivių, daug primitivesnė negu
J. Meko "Semeniškių idilės", ku-

rios jau yra gana primitivios.

Grįžtant prie paties prašymo, jei-
gu turi kurį nors konkretų norą,
duok žinoti. Pats siūlai ką nors
"apie meno slinktį po Kandinskio".
Čia yra sunki tema, klampi ir tik-
rai dar nemistovėjusi; tiek daug
naujo, tiek daug šlamšto ir pasi-
metimo, kad nemanau, jog galėčiau
išbristi lengvai. Ką nors lengvesnio.
Gera?

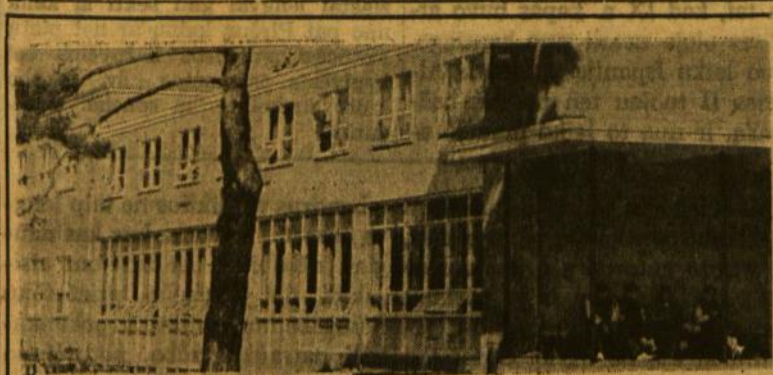
Su geriausiais linkėjimais
Stasys Goštautas

1969.II.10.

• Poeto Fausto Kiršos poezi-
jos rinkinė paruošta ir leidžia-
ma okupuotoje Lietuvoje. Į ją
būsią įdėti ir poeto palikti 1941-
1944 m. nespausdinti rankraš-
čiai. Ašla, kad jau ir penkme-
čiui praėjus nuo poeto mirties,
išvijoje vis dar negalime su-
laukti čia likusių Fausto Kiršos
rankraščių tomo.

• Autografuotų knygų kolek-
cija telkiama Valstybinėje res-
publikinėje bibliotekoje Vilniuje.
Kai kurie rašytojai paaugoje sa-
vo rinkinius — iš savo kolegų
gautus autografuotus leidinius.

• Prof. A. Salio ir jo studen-
tų savo metu surinkta lietuvių
kalbos dialektologinė medžiaga

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

KENNEBUNKPORTE, MAINE,

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISĖM.

Išsinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas.
Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek an-
gų kalbos. Duodami kreditai.
Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška
gyvenimo pasaulėžvalga. Mokiniamis šviesti kviečiami liet. rašytojai,
muzikai, solistai, dailininkai.
Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams
įstoti į kolegijas.
Mokiniai gyvena bendrabuty.
Atlyginimas visiems prieinamas.
Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį.
Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m.
Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

LIETUVIAI TĖVAI BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ,
KOL JI YRA JOS ATTEITIS JOSŲ RANKOSE.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)

NATIONWIDE
GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS

FULL LIFETIME GUARANTEE
Tire against defects in work-
manship and materials and
all normal road hazard in-
juries encountered in every-
day passenger car use for the
life of the original tread de-
sign in accordance with
terms of our printed guaran-
tee certificate. Price of
replacement pro-rated on
original tread depth wear
and based on Firestone ad-
justment price for replace-
ment tire at time of adjust-
ment. Firestone adjustment
prices are intended to, but
may not, represent approxi-
mate current average sel-
ling prices and are subject
to change without notice.

Neribota garantija: Iki susidėvėjimo. Ratlankiai (wheels)
Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas
(Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake ser-
vice), motoro regul. (Tune up), keičia-
mos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

Country Auto & Tire Service

2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GROVEHILL 6-7777

Val.: kasdien 7 v. r. — 7 v. v., šėst. 7 v. r. — 3 v. p. p.
Sėkm. uždaryta. Kitų laikų pagal susitarimą.

Savininkas MIKAS CESAS

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4 3/4% Metinis dividendas mokamas už
indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienu metų taupy-
mo laktus nuo išdavimo datos
(\$5,000.00 ar daugiau, įdėdant po
\$500.00)

5 1/4%

Mokamas už vienu metų taupy-
mo laktus nuo išdavimo datos
(\$10,000.00 ar daugiau, įdėdant po
\$1,000.00)

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608, Tel. VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PETRAS KAZANAUSKAS, President

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

esanti išlikusi ir saugoma Vilniu-
je specialiaje A. Salio fonde,
Valstybinėje respublikinėje biblio-
tekoje.

TELEVIZIJOS

spalvotos ir paprastos, radijai
stereo, oro vėsinčiai.
Pardavimas ir taisymas.

J. MIGLINAS

Krautuvė Marquette Parke
2346 W. 69th Street 776-1486
Namų tel. — PR 6-1065

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.

Valome,
ištepame,
suderiname,
Pakeičiame
(hoses) —
žarnas.

Parduodame ir taisome visų gamy-
bų dulkių siurblius ir turime dalis,
maišelius ir visus prijungimus (da-
lis) visų gamybų siurbliams —
Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby
ir Royal bel kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

Platinkite "Draugą"

Mūsų erdviose patalpose
turime didžiausį pasirinkimą
visų modernių baldų, elek-
trinių krosnių, radijo ir tele-
vizijos aparatų, šaldytuvų ir
kitų namams reikmenų.

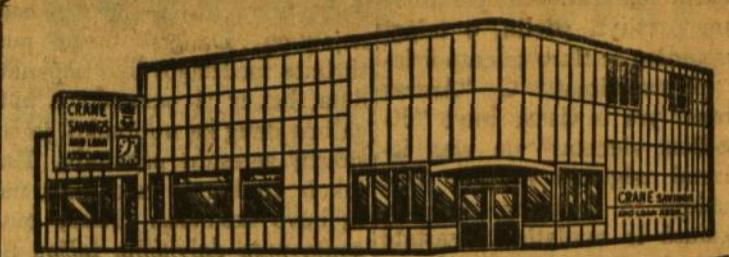
LIETUVIŲ STAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmą ir ketvirtą 9-9 val.; antrą, trečią, po šeštą.
nuo 9 iki 6 val. sėkmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

B. B. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

4 3/4%

Naujas aukštas dividendas
mokamas už investavimo
sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS:

PIRMAD. ir KETVIRTAD. 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

Mes mokame 5 1/4% ant visų taupymo
certifikatų
per annum

MINIMUM SUMA \$5,000.00

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
President

Lietuvių rašytojų draugijos pirmininkas Aloyzas Baronas (dešinėje) kalba Lietuvių dailės instituto parodos atidaryme, Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, vasario mėn. 15 d. Stovi pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Lietuvių dailės instituto pirm. dail. Adolfas Valska, JAV LB Centro valdybos pirm. inž. Bronius Nainys ir Lietuvos generalinis konsulas Chicagoje dr. Petras Daužvardis.

Kultūrinė kronika

• Iš Lietuvos rašytojų draugijos veiklos. Šios valdybos trejų metų kadencija baigiasi vasario mėnesį. Kaip žinoma, šiuo laikotarpiu mirė du valdybos nariai ir vienas revizijos komisijos narys. Iš viso trejų metų laikotarpyje mirė šeši rašytojai. Valdymo sudaryti nėra lengva, ir buvo kreiptasi į eilę kolegų, kol pagaliau šutiko parinkti kandidatus New Yorke Paulius Jurkus. Ten ir numatoma naujosios valdybos būstinė. Jeigu bus įmanoma rasti kandidatų ir, jei reikės, laikui bėgant, valdyba vėl bus galima perkelti į Chicago.

1968 m. LRD literatūros premijai skirti komisija sudaryta Chicagoje: Kazys Bradūnas, Pov. Gaucys, Nijolė Jankutė, Al. Tyruolis ir Lietuvių fondo atstovas dr. P. Kisieliūsis. Valdymui pavyko gauti iš LF patikimimą, kad premijai pinigai (\$1,000) bus skirti kasmet, galimas daiktas, kad ši suma ir padidės. Už geriausią 1968 metų knygą premija numatoma paskirti šį pavasarį, ji jos įteikimas priklausys nuo susidariusių sąlygų.

Buvo kai kurtų kolegų siūlyta, kad premijas skirtų Lietuvių Bendruomenė. Tačiau LRD valdyba mano, kad vis tiek premijos skyrimas turi išlikti LRD rankose. Tik premijos įteikimo atveju galima būtų kreiptis į PLB valdybą, kadangi, ruošiant įteikimo šventę, ji yra pajėgi iškilme suruošti kiekviename mieste ir krašte. Dabar gi dažniausiai premija įteikiama ten, kur gyvena LRD valdybos nariai. Kai premijos buvo paskirtos Vokietijoje, Anglijoje ar Australijoje gyvenantiems rašytojams, jos čia net nebuvo iškilmingai įteiktos, o tokias šventes jiems galėjo surengti vietos LB valdybos. Kai kurie draugijos nariai dar siūlė sudaryti literatūros muziejų, kur galėtų būti surinkti mūsų rašytojų raštai, laišakai ar panašūs medžiagai. Toks skyrius yra Pasaulio lietuvių archyve Chicagoje ir juo rūpinasi rašytojas Česlovas Grincevičius. Kai bus pastatytos didesnės patalpos, toks skyrius galės būti praplėstas ir visai gerai sutvarkytas. Manoma, kad tam reikalingi ten bus gana patikima ir visiems priimtina vieta.

Valdyba manytu, kad premijoms skirti užtenka trijų narių komisijos, nes net ir tokiai Pulitzerio premijai, kur reikia įvertinti tūkstančiai knygų, pakanka tik trijų narių.

• Lietuvos dailės instituto narių meno paroda Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, dar tebevyksta ir ši savaitgalį. Parodoje išstatyta 79 tapybos, grafikos ir skulptūros darbų devyniolikos įvairių kartų mūsų dailininkų. Paroda uždaryta vasario mėn. 23 d. Šeštadienį ir sekmadienį jos lankymo laikas nuo 11 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadienį (vasario

23 d.) 3 val. 30 min. popiet parodos patalpose dail. Viktoras Vizgirda kalbės apie okupuotos Lietuvos šliandieninį meną ir jo problemas, paskaitą iliustruodamas ir retais darbų pavyzdžiais skaidremis.

Vytas Ignas Lyriškas klounas

• Dailininko Vytauto Igno tapybos ir grafikos darbų parodos atidarymas Philadelphiaje įvyks šeštadienį, 1969 m. kovo 1 d., 7:30 val. vakare. Atidarymo metu dail. Igną pristatys dail. Romas Viesulas. Paroda tęsis iki kovo 8 d. Lietuvių banke, 202 N. Broad St.

JAV Lietuvių Bendruomenės Philadelphiaje apylinkės valdyba kviečia skaitytojus atsilankyti į parodą ir artimiausią susipažinti su dail. Igno kūryba.

• P. Joniko parašytoje dr. Pr. Skardžiaus knygos „recenzijoje“ („Draugo“ kultūrinis priedas, vasario mėn. 15 d. 4 psl.) priešpaskutinėje pastraipoje įsivėlė pataisyti korektūros klaida. Sakinio pabaiga ten turi skambėti ne „... kai lietuvių kalbos plote kas kirčiuojama vienaip“, bet... „kai lietuvių kalbos plote kas kirčiuojama nevienaip“.

• Justino Marcinkevičiaus „Mindangas“ žadamas pastatyti Klaipėdoje. Povilas Gaidys, Klaipėdos dramos teatro vyr. režisierius, apie Klaipėdą sako (Tiesa, vasario 1):

„Klaipėda nepanaši į kitus miestus. Žvejai, uostas uždeda savo antspaudą, palieka žymes kultūroje. Čia dar nėra senų, gilių šaknis įleidusių tradicijų...“

Susitikimuose su žiūrovais kartais tenka išgirsti ir tokių kalbų: girdi, rimtos pjesės, filmai mums nepatinka, nes, pavargę darbe, į teatrą einam pailsėti, pasijuokti, nieko negalvoti... Klaipėdoje įsteigta menininkų klubas. Deja, kol kas rimtesnių pasikalbėjimų, disputų nesurengta. Matyt, į savo būrį turime pasikviesti mokytų, inžinierių, gydytojų, žurnalistų... Teatras, tačiau, nežada pasiduoti; rengiasi statyti Justino Marcinkevičiaus naująjį veikalą — „Mindangą“. (E.)

• Filosofijos istorija Sovietų sąjungoje penkiais tomais leidžia „Nauka“ leidykla Maskvoje. Iki šiol išleisti trys pirmieji tomai. I-jame tome yra platus skyrius „Gudija ir Lietuva“, kuriame nagrinėjamas socialinis — ekonominis filosofinės ir sociologijos idėjų vystymasis Didžiojoje Lietuvoje kunigaikštijoje XI-XVI a. Antrame tome rašoma apie Pabaltijo kraštų, Rusijos ir Ukrainos filosofiją XVII-XIX amžiais, pateikiama nemaža medžiagos ir apie Vilniaus universiteto profesorius J. Sniadeckio, M. Počebuto, A. Daugirdo filosofines idėjas. III-jame tome pateikta daug medžiagos apie Z. Sierakauskio,

A. Mackevičiaus idėjas. Medžiaga apie Lietuvą pateikė J. Mackevičius. Labai gaila, kad visa įdomi medžiaga persunkta „marksininiu aiškinimu“.

• Lietuvos valstybinės bibliotekos rankraštyne, Vilniuje, sukaupia be galo daug medžiagos, pradedant XVI a. karalių privilegijomis ir baigiant šiuo dienu rankraštais. Rankraštyne randami mūsų kalbininkų Jauniaus, Būgos ir kitų rankraščiai, jų korespondencija ir kt. Saugomi laišakai bei rankraščiai daugybės mūsų rašytojų: Vinco Krevės, A. Sabaliausko-Zalio, Rūtos, K. Borutos, Lazdynų Peledos, Fausto Kiršos, Žemaitės, Daukanto surinktos ir užrašytos dainos ir kt. Yra įdomių bei vertingų akademinių paskaitų užrašų, darytų universiteto studentų, vienokio ar kitokio kurso klausantis. Pvz. yra Gražinos Būgaitės prof. Mykolo Biržiškos skaityto kurso „Tyrimo metodai, istoriografija, dainos“ labai kruopštūs užrašai.

• Vilniuje įsteigta vietos lietuvių kraštotyrininkų ramova. Jos tikslas — domėtis mūsų liaudies kūrybos turtais, propaguoti senus papročius, rinkti tautosaką: I pirmąjį dr-jos narių susirinkimą buvo pakviesti keli dailininkai iš Pamerkių kaimo (Varėnos apylinkės), kurie padainavo daugelį gražių dūdukų dainų. Buvo išleistas ir pirmasis ramuvos informacinis laiškas (biuletenis). Jame rašo J. Trin-

• Tautodailės parodos provincijoje: Dusetose, K. Būgos vidurinės mokyklos sporto salėje, žirgų lenktynių metu buvo surušta Aukštaičių liaudies meno paroda, kurioje buvo eksponuota apie 560 rinkinių liaudies meno kūrybos pavyzdžių. Ypač buvo gausus audinių skyrius. Iš Dusetų ši paroda buvo perkelta į Uteną.

• Vanda Zaborskaitė už os paruoštą monografiją apie Mairomi Vilniaus universitetą suteikė filologijos mokslų daktarės laipsnį. Ji esanti pirmoji Lietuvoje moteris filologė — daktarė.

— KIAULĖ IR ŽUVIS
Vieną kartą žuvis pamatė kiaulę ir pradėjo iš jos juoktis, sakydama:

— Kokia tu biaurol! Kojos iškilpusios, plaukai kaip adatos, nešvari. Paziūrėk į mane, kokia aš graži! Plaukioju tyru vandenyliu.

Kiaulė atsakė:
— Nors tu ir graži, bet tavo kai žmonės valgo, tai spiaudos, o mane kai valgo, tai ir pirštus nulaižo.

(Liaudies pasaka)
— Maža pelė džiaugiasi, kad jos drabužiai netinka dramblui.

SPECIALUS IŠPARDAVIMAS
Nauji 1969 Plymouth'ai ir Chrysler'ai

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
PLYMOUTH, VALIANT, CHRYSLER, IMPERIAL
4030 ARCHER AVENUE — TEL. VI 7-1515

Paskutinė proga SUTAUPYTI IKI \$2,000.00, perkant naujus 1968 m. PLYMOUTH, CHRYSLER, IMPERIAL. Likę tik 80 automobilių.

JEI JŲS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR KITAS USSR DALIS, NAUDOKITES PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnesposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
Tel. — 581-6590; 581-7729

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigos, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1536 BEDFORD AVE.	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	378 MARKET STREET	MI 2-2453
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	CE 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. Y.	FREEMAN ACRES	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	PO 9-4507
ALLENSTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	159 SO. VERMONT AVENUE	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1244 NO. ASHLAND AVENUE	HU 6-2818
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	DI 2-4240
BUFFALO 12, NEW YORK	701 FILLMORE AVENUE	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JON CAMPBELL AVENUE	365-0730
HARTFORD 6, CONN.	122-126 HILLSIDE AVENUE	249-6216
JERSEY CITY, N. J.	219 MONTGOMERY ST.	HE 5-8368
SYRACUSE, N. Y. 13204	515 MARCELLUS STREET	475-0746
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENTLWORTH AVENUE	PR 1-0696
RAMTHAMCK, MICH.	11339 JON CAMPBELL AVENUE	365-6740
SO. BOSTON, MASS.	394 W. BROADWAY	8-1120
TRENTON 10, NEW JERSEY	1152 DEUTZ AVENUE	AN 8-1120
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVE.	EX 2-0306
		381-8997

RICHMOND AUTO SERVICE
Kampas Richmond ir 63rd Street
Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Patyrė mechanikai. Elektroninis motoro patikrinimas. Vilikimas.
Telef. — GR 6-3134 arba GR 6-3353
Savininkas — Juozas (Joe) Jurašis

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YARDS 7-1741 - 2

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEDARCREST 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių.

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
Telef. PROspect 8-0833 — PROspect 8-0834
GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
2443 West 63rd St., Chicago, Ill.

PETKUS TĖVAS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOME
THREE MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

LACKAWICZ IR SŪNUS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-0672

PETRAS BIELIONAS
4345 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-8572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YARDS 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMModore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YARDS 7-1138 - 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1003

LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Perskaite Drangą, duokite kitiems pasiskaityti.

Moterų gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

Teigvena jie amžinai

Amžinajame mieste norima ir stengiamasi šimtmečiams palikti lietuvių vardą. Lietuvių, mylėjusių savo kraštą ir tautiečius labiau už savo pražystančią jaunystę, labiau už savo gyvybę — brangiausią turtą žemėje.

Mūsų organizacijos bei veikėjų kviečia visus po pasaulį išblaškytus lietuvius pasižvesti nepailstamai kovai už tėvynės laisvę. Jie ragina atskleisti jaunimui nepriklausomybės kovų savanorių kūrėjų, tautos sukilimo partizanų, miško brolių, Sibiro ir koncentracijos stovyklų kankinių aukos prasmę.

Vargu ar lietuvių tarpe rastume bent vieną vienintelę šeimą, neturėjusią anksčiau ar vėliau mirusių kankinio mirtimi? Tai liudija Lietuvos praeitis, o ir laisvosios Lietuvos ateitis neapsieis be jų.

Švenčiant Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aukštinį jubiliejų pereinamais metais, gražiai buvo suorganizuotas didingas minėjimas. Puikiai pasisekė ir masinė šokių šventė. Tik dar neužbaigėme užsibrėžto tikslo — nepastatėme paminklo mūsų kankiniams, kurių tik vienų dėka galima visu tuo džiaugtis ir kvėpuoti laisvu oru.

Mūsų tautinė ambicija reikalauja, kad, anot himno žodžių, būdami didvyrių žemės vaikai, turime ne žodžiais, bet darbais parodyti, kad, sėdėdami stiprybės iš praeities, nepamiršome jų jų kraujo aukos.

Lietuviškuose laikraščiuose pasirodęs mažutis be pretenzijų skelbimėlis ragina pagerbti tuos, kurie gyveno ir mirė už Dievą bei tėvynę ir laukia iš kiekvieno lietuvių atsiliepti savo auka Lietuvos kankinių koplyčiai šv. Petro bazilikos Romoje. Laiko jau liko labai nedaug, o lėšų dar trūksta. Komitetui vadovauja J. E. vysk. Vincentas Brizgys. Aukos prašoma siųsti adresu: Lithuanian Martyr's Chapel Fund, 2701 W. 68th Street, Chicago, Ill. 60629.

Moterų pareiga sukurti ir paraginti šeimos narius

Seniai yra pastebėta, kad moterys yra jautriausios labdarybės ar kokiems panašioms didesnioms darbams. Ir šiuo atveju moterys gali ir savo šeimos narius paskatinti ir pačios uoliau pasidaryti. Tai liečia mūsų visų tautinį prestižą. Viena gali paraginti savo sūnų, gavusių daktaro laipsnį, kita priminti šeimos galvą, dar sekanti gi nukreipti dukters dėmesį nuo naujos suknėlės įsigijimo, savo auka įamžinant šeimos atmintiną kankinį.

Sakoma, kad nieko nėra senesnio už vakarykštį laikraštį. Bet gal dar greičiau pasensta madingas rūbas: šiandien blizgantis, rytoj virštas tik paprasčiausiu skurliu. O įamžintas vardas gyvens šimtmečiais, įrašytas knygoje, kurią vartys ne tik mūsų vaikaičiai, bet ir jų vaikaičiai.

Prisiminkime savo karžygius, tiek vyrus, tiek moteris. O jų būta tiek daug: nukankintų knygnešių ir raudonųjų nužudytų partizanų, ir nacių koncentracijos stovyklose kankintų, ir Sibiro taigose bei Kazachstano tyruose mirusių modernių kankinių mirtimi. Įamžinkime juos mūsų kopyčioje.

Didysis rašytojas Fr. Schiller yra išsireiškęs, kad žmogus ant kapo sodina viltį. Ir mes, lietu-

vės, sodiname ant kankinių kapo savo tautos laisvės viltį.

Nepalikime savo kankinių užuomarmų. Visam pasauliui bylokime! Ir Amžinajame mieste telieka jų įrašyti vardai amžiams! Ir jie gyvens amžinai!

Ark. M. Reinys rašė 1953 m. Vladimiro kalėjime Rusijoje: "Neliūdėkim. Nukankintieji kovoja drauge su mumis. Jie nėra mirę. Jie stiprina mūsų gretas. Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą. Jie gyvena amžinai".

St. S.

Bronė Jameikienė Trys Karaliai (vitražas)
Iš Lietuvos dailės instituto parodos Čiurlionio galerijoje

Pyragaičiai auga kaip grybai...

Chicago Sun-Times idėjo ilgą straipsnį apie lietuviškus, grybo pavidalo pyragaičius. Laikraščio korespondentė panelė Bev Bennett rašo:

"Beskubant apsipirkti ir pasiūti. Kalėdoms, daugelis šeiminių pasirinko nekomplikuotus ir daug laiko neužimančius receptus pyragaičius.

Nors Kalėdos jau seniai praėjo, tačiau šventinė nuotaika pasiliko, ir moterys vis dar tebekepa, kad galėtų pavašinti atsilankčius draugus bei gimines. Jeigu jūs domitės naujomis maitinimo idėjomis, susipažinkite su lietuvių šeiminių pyragaitinių kūrybingumu.

— Grybai ant Naujų Metų stalo ir ežiukas Velykoms! Natūraliai atrodantieji skanumynai yra du tarp daugelio kitų lietuviškų tešlainių, — pareiškė Marija Krauchunienė, L.M.K.F. Chicago klubo pirmininkė.

Lietuvės šeiminių naudoja nesudėtingus produktus paruošti kepsniams, kurie dažnai primena gamtos įvairumą, pvz., beržo šaką, ežiuką, grybus ir t.t. Paskutinėje MELTING POT INC. virimo ir kepimo klasėje, vykusioje Peoples Gas Co. virtuvėje, 122 S. Michigan Ave., M. Krauchunienė parodė susirinkusioms moterims, kaip paruošti pyragaičius iš medaus, rūgšties grietinės ir kitų produktų. M. Krauchunienė patiekė sudarę idėjų ir nekasdieninį suderinimą. Moterims buvo pateikta švieži agurkai su medumi, kurių skonis priminė aguruotį (watermelon). Prie medaus ir agurkų bei pyragaičių ji dar parodė, kaip paruošti šventadieninį mielių pyragą, kurio nereikia minkyti. Grybų pyragaičiai

1 puodukas medaus, pusė puoduko cukraus, keturi šaukštai rudo cukraus, ketvirtis puoduko

sviesto, du kiaušiniai, vienas šaukštas sumaltų prieskonių (cinamono, gvazdikų, imbiero, citrinų ir apelsinų žievelių, kardamono), penki ir pusė puodukų baltų miltų, pusantro šaukštuko kepimo sodos, pusė arb. šaukštelio druskos, ketvirtis puoduko rūgšties grietinės.

Užkaitinti medų. Nukelti nuo ugnies. Į medų įdėti cukrų, sviestą, prieskonius, grietinę ir lengvai išplaktus kiaušinius. Gerai su maišyti. Sudėti persijotus su druska ir kepimo soda miltus. Gerai išminkyti. Reikalui esant, pridėti daugiau miltų, kad tešla neilptų prie rankų. Padalinti tešlą į dvi dalis. Iš vienos dalies rankomis suformuoti grybų galvutes, apvalias iš viršaus, plokščias iš apačios ir išpausti duobutę apatinėje pusėje, kad vėliau būtų galima įdėti kotą. Iš likusios tešlos padaryti įvairaus storio kotus, 1 iki 1,5 colio ilgumo, — vynioti į rudą popierių. Kepti 350 laips. karščio krosnyje 10-12 min. Išėjus, tuojau nuvynioti popieriu nuo kotų. Su paruoštu baltu liukru prilipdyti kotą prie galvutės, reikalui esant, su peiliu viršūne padidinant galvutę padaryta įdubimą. Leisti šiek tiek susistovėti. Tada aptepti kotus ir apatinę grybo galvą pusę tuo pačiu liukru, apibarstant kotus aguonomis. Liukras

Ketvirtis puod. kiaušinių baltymų, du su puse puod. cukraus pudros ir aštuntad. arb. šaukštuko cream of tartar.

Išplakti baltymus su cream of tartar. Nuolat plakant, sudėti po truputį cukraus pudrą ir dar plakti apie 5 min. Greitai pagaminamas mielių pyragas

1 pokelis mielių, ketvirtis puod. vasaršilčio (drungno) vandens, ketvirtis puod. cukraus, pusantro

arb. šaukšt. druskos, pusė puod. karšto pieno, ketvirtis puod. šalto vandens, vienas ar du kiaušiniai, pusantro puod. baltų razinų, ketvirtis puod. aguonų, 3 puod. persijotų baltų miltų.

Išleisti mieles vasaršilčiame vandenyje. Į karštą pieną sudėti sviestą, cukrų, šaltą vandenį, druską, razinkas, aguonas ir lengvai išplaktą kiaušinių. Pridėti išleistas mieles. Lengvai maišant, sudėti po truputį miltus. Kada visi miltai yra gerai išmaišyti, pilti tešlą į sviestų išteptą duonos formą. Apdengti rankšluostu ir leisti kilti apie 1-1 val. 15 min. Kepti 350 laips. karščio krosnyje apie 50 min. Prieš paskutines 5 min. kepimo, aptepti pyragą medumi ir apibarstyti aguoniniais.

Malonu pažymėti, kad MELTING POT, INC. direktorės Z. Gordon ir A. Hunt susipažino su lietuvių Marquette parko apylinkėse, lankėsi įvairiose lietuvių krautuvėse bei lietuviškuose restoranuose. Jos buvo sužavėtos visur matoma švara ir lietuvių parodytu draugiškumu. Tad ir rekomendavo susirinkusioms moterims visą eilę lietuviškų krautuvų.

Nukrito Jackie populiarumas

Gallup nuomonių rinkimų įstaiga paskelbė Jackie Kennedy visuomenės nuomonę apie Jackie Kennedy vedybas su graiku turutuoliu Aristole Onassis. Nuomone aiški — Jackie populiarumas nukrito nuo pirmos vietos į septintą eilę moterų, labiausiai amerikiečių gerbiama.

Kiek kainuoja vaiko užauginimas?

Statistika sako, kad vidutiniškai amerikiečių šeimai šiais laikais atseina apie \$35,000 užauginti ir išmokyti vaiką lig 18 metų amžiaus.

Demokratštika princesė

Princesė Grace su savo vyru Monaco princu Rainier susilaukė didelio pasisekimo per savo pastutinį vizitą San Antonio. Labiausiai žmonės pamilo princeę, kai jie išgirdo apie vieną įvykį jos viešbuty. Sakoma, maža mergaitė pabėdė į jos duris ir paklausė, ar negalėtų pamatyti princesę Grace, nes ji niekad nėra sutikusi tikros gyvos princesės. Ne tik princesė maloniai sutiko su jos prašymu, bet dar pakvietė ją užteiti vėliau vakare, kad toji galėtų ją pamatyti palinėje suknėlėje.

O viešbučio tarnaitės negalėjo atsistebėti ir netikėjo savo akimis, kai jos pamatė princesę, beplaunantią savo baltinukus. Tai vis išdava amerikietiško demo-

Meilės obuolys — granatas

ST. STASIENĖ,

Šiuo metu rinkoje plačiai parduvinėjama granatmedžio vaisius — granatas. Savo forma kiek panašūs į apelsiną ar obuolį, tik auksiniai purpurine spalva išsiskiria iš kitų vaisių.

Gal atrodo keista, tačiau šio vaisiaus kilmė siekia pasaulio pradžią ir gausiai apipinta įvairiausiomis legendomis.

Leva sugundė Adomą granatu. Sakoma, kad Dievo sukurta me rojuje tarp kitų medžių augo ir granatmedis, kurio vaisius Viešpats buvo uždraudęs valgyti pirmiesiems žmonėms Adomui ir Ievai. Tačiau leva pažado neišlaikė, suvalgyti. Adomas bevalgydamas užspringo šio vaisiaus sėklomis ir kakle užsilikusi sėkla paliko iškilimą, kuris ir šiandien vyriškajai giminei ryškus ir vadinamas Adomo obuoliu.

"Odisejoj" sakoma, jog granatmedis augęs tik karaliaus Feacijaus sode.

Graikų mitologija byloja, kad Persephone turėjusi kasmet du trečdalius savo gyvenimo praleisti požemio karalystėje — Hade, nes, gyvendama su Plutonu, buvo suvalgyusi 6 granato sėklas.

Panašiai visi padavimai laiko šį vaisių uždraustu valgyti, o nušizengusieji smarkiai baudžiami. Tačiau, nežinint mitologinių pasakojimų, tropiniuose kraštuose ir Viduržemio jūros pakrastyje

gyvenančios tautos nuo seniausių laikų pamėgusios granatus dėl jų gaivinančio skonio.

Granatas grožio simbolis

Pats augalas literatūroje ir meno buvo laikomas grožio simboliu. Dideli raudoni žiedai, purpuriniai vaisiai ir spindintys žali lapai daugelį menininkų bei skulptorių įkvėpdavo nemirtingai kūrybai. Todėl nenuostabu, jog ispanų liaudies pasakojime šis vaisius vadinamas "meilės obuoliu".

Kaip laukinis augalas, jis užtikamas Pakistane, Afganistane, Kaspijos jūros pietiniame pakrastyje ir kitose tropikų šalyse.

Amerikoje granatas auginamas tik kai kuriose pietų valstijose. Mokslinis jo pavadinimas "Punica Granatum" reiškia, kad romėnų jis buvo parsineštas iš Kartagenos per punų karus.

Sultingosios sėklos valgomos

Tad minėto vaisiaus sėklos ir sudaro pagrindinę jo valgomąją dalį. Sėklos šiame krašte vadinamos Pomegranate seeds. Perpiuvus granatmedžio vaisių, randame labai daug tamsiai raudonų sultingų (kukurūzų sėklos didumo) sėklų, kurių sultys nepaprastai aromatiškos ir gaivinančios. Šiaip jos nėra patogios valgyti, nes kramtant sunka trykšta, žievelė kieta, todėl ir nėra daug

— Ar taip jos atrodys po 20 metų? Dail. Birney Lettick nupiešė šiuos atvaizdus, kaip, jo nuomone, galėtų atrodyti kai kurios žymiosios moterys už 20 m. Viršuje iš k. į d.: Jacqueline Kennedy Onassis, jai sukakus 60 m., ir Lynda Bird Robb (Johnson), 45 m., apačioje iš k. į d.: princesė Grace (Monaco), 60 m. Sophia Loren, 55 m., ir Elizabeth Taylor, 57 m.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

— V. Jonuškaitė-Leskaitienė, L.M. klubų federacijos centro valdybos pirmininkė, buvo atvykusi į Chicago ir dalyvavo vietinio klubo valdybos posėdyje, kuris įvyko K. ir J. Valdžių bute.

Susirinkime buvo iškelta eilė klausimų, kuriuos ji labai nuosekliai išaiškino. Tuo būdu nąjesnės Chicago valdybos narė buvo supažindintos su didžiuole, apie 11.000.000 narių turinčia, pasauline moterų organizaciją, kuriai priklauso ir lietuvių moterų klubai. Šio pokalbio išvadoje išryškėjo federacijos pagrindiniai tikslai: visur ir visom progom kelti pavergtos tėvynės dabartinę padėtį, ugdyti lietuvių tautinę kultūrą, meną, tradicijas ir, kiek įmanoma, parodyti tai kitataučiams, ugdyti tautinį susipratimą jaunojoje kartoje, atstovauti lietuvių moteris pasaulinė-

se organizacijose ir megzti glaudžius ryšius su lietuviomis moterimis, išblaškytomis laisvajame pasaulyje.

V. Leskaitienė džiaugėsi, kad Liet. mot. federacijos klubai plinta ne tik JAV, Pietų Amerikoje, bet ir Europos laisvuose kraštuose. Užbaigus pokalbį su centro valdybos pirmininke, buvo pasiinformuota ir Chicago klubo veiklos klausimais. Krauchunienė ta proga buvo padėkoti už paruoštą paskaitą, kurią ji skaitė Northwestern universiteto motinų klubo narėms. Gausus būrys amerikiečių moterų buvo supažindintas su nepriklausomos Lietuvos progresu, jos klestėjimu ir dabartine pavergtos tėvynės skaudžia dalia.

Po paskaitos prelegentė buvo pateikta eilė klausimų. Svarbiausia, susijaudinusi pasakojo M. Krauchunienė, ji buvo amerikiečių moterų užklausta: "Kaip ir kuo mes galime padėti Lietuvai?" Ten susirinkusiųjų ji buvo

jų mėgėjų bei pirkėjų. Paprastai juos perka tik mėgėjai, norėdami paragauti ko nors naujo.

Meksikoje ir Irane granatas naudojamas vaisvandenių gamyboje.

Granatų sėklomis tinka papuošti vaisių salotas. Sultys turi nepaprastai gražiai raudoną spalvą, todėl tinka nuspalvinimui kepinų glazūroms. Puikus pakaitalas paaugusiems vaikams, duodant vietoje saldinių jiems pakramtyti šių sėklų ir atgaivinti jų sultimis.

Vaisių, medžio žievės ir šaknys turi Canino, kuris naudojamas medicinoje ir odos dažymui.

Kurių moterų amerikiečiai gerbia labiausiai?

Atsakymas į šį klausimą buvo Jacqueline Kennedy per ištisus penkerius metus iš eilės, kaip skelbia Gallup — žmonių nuomonių apklausinėjimo biuras. Tada atslinko 1968 m., reikšmingi savo įvykiais, o su jais ir nauji rezultatai. Pirmoje vietoje atsidūrė Ethel Kennedy, 40 m., našlė nužudytojo sen. Robert Kennedy, kuri niekad anksčiau ne tik kad nebuvo toje vietoje, bet ir iš viso nelaimėdavo jokios vietos pirmaujančių garsių moterų sąrašą. Jos buvusi svainė, dabar ponis Aristotle Onassis, 39 m., atsidūrė septintoje vietoje, sekama iš paskos po minėtos Ethel ir savo buv. anytos Rose Kennedy, Mamie Eisenhower, Lady Bird Johnson, Coretta King (dr. King našlė) ir Pat Nixon, sekant suminėta tvarka. Tačiau ji dar vis yra priešaky rašytojos Pearl Buck, britų karalienės Elzbiotos II ir Helen Hayes, 10-ties labiausiai gerbiama žymių moterų sąrašą.

Mokančios klausytis

Filmų aktorius Peter Lawford, vienas buvusių Rose ir Joseph Kennedy žentų, vedęs jų dukterį Patriciją, dabar išsiskyręs, nepagailėjo gražių žodžių Kennedy giminės moterų atžvilgiu. Spaudai jis pareiškė: "Visos Kennedy moterys žino meną, kaip atidžiai klausytis vyrų kalbos. Tai vienas iš didžiausių žavesių".

Vienišos moterys

JAV — se yra 14,000,000 moterų be gyvenimo draugų: 9,000,000 yra našių, per 2,000,000 yra išsiskyrėlių arba atskirai gyvenančių nuo savo vyrų ir 3,000,000 yra moterų per 30 metų, kurios niekada neištekėjo.

Aforizmas ant seno saulės laikrodžio

Nesirūpinkite ateitimi. Dabartis — ir visa tu turi. Ateitis greitai bus dabartimi. O dabartis pavirs praeitimi.

RELIGINGI ASTRONAUTAI

Kaip dabar patiriama, trečiasis Amerikos astronautas, katalikas William Anders, skrisdamas pirmąją kelionę aplink mėnulį, buvo pasiėmęs su savimi (San Diego vyskupo Furfey dovanotą medalioną su Popiežiaus Jono XXIII-ojo atvaizdu ir relikvija. Prieš išskrisdamas iš Cape Kennedy bazės astronautas William Anders šeštadienio rytą parapijos bažnyčioje išklaušė šventąsias Mišias, kurias jo intencija aukėjo klebonas Dennis Barry. Religinę ir kitą du astronautai.

užprašyta ir kitoms draugijoms paruošti panašias paskaitas ir supažindinti plačiau Amerikos moteris su pavergtų kraštų sunkia būkle.

Po šių naudingų ir įdomių pasikalbėjimų, viešnia V. Leskaitienė ir valdybos narė buvo gražiai pavašintos jaukioj Valdžių pastogėj.

K. Leonaitienė

Prof. dr. Marija Gimbutienė (kairėje) priima El Devenienės įteikiamą dovaną vasario 9 d. įvykusiame profesorės pagerbime, Los Angeles Times išrinkus ją Metų moterimi. Vidury stovi prof. A. Avižienis. Nuotr. L. Kanto